

MAGYAR LAPOK

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: dr Gyárfás Elemér

Az angol alsóház bizalmat szavazott a Chamberlain- kormány külpolitikájának

A kormányelnök részletes tájékoztatást adott a moszkvai tárgyalások várható alakulásáról. — A japánokkal létrejött egyezmény nem jelenti Anglia kínai politikája megváltozását

Londonból jelentik: Az angol alsóházban egyik konzervatív képviselő a kérdéstevések után azt a nézetét fejezte ki, hogy az Anglia által szervezett támadás-elleni arcvonalat gazdaságilag is meg kell szervezni. A nagy gazdasági együttműködés terve kidolgozásához s különösen a világ nyersanyaga felosztásának a munkálataihoz meg kell hívni Németországot és Olaszországot is.

A további kérdések során Dalton képviselő kérdezte, vajjon igaz-e, hogy angol-francia-orosz tárgyalások eredményességét eleinte Anglia magatartása késleltette? Vajjon nem volna-e célszerű, hogy Anglia a további tárgyalások sikere érdekében magát Molotovot hívna meg Londonba való ellátogatásra?

Chamberlain miniszterelnök a külügyeket érintő összes kérdésekre összefoglaló választ adott egy hosszabb beszédben. Ebben úgy a moszkvai tárgyalásokról, mint Danzigról és a távolkeleti kérdéssről körülményesebben nyilatkozott.

Chamberlain beszéde.

Az angol miniszterelnök a fölvetett kérdésekre azzal a figyelemzettel kezdte válaszát, hogy „a mostani körülmények között minden szóra vigyázni kell.” Utalt arra, hogy az ugynevezett békearcvonal kialakításában Anglia milyen nagy munkát végzett.

— Utalok — mondotta — az általunk kifejlesztett félelmetes haderőnkre, továbbá Törökországgal és Görögországgal kötött egyezményekre, mellyel ez államok bekapcsolódtak a támadás elleni szervezetbe. Utalok a Lengyelország és Románia iránt vállalt szavatosságra, mely lehetővé teszi, hogy ez államok is csatlakozhassanak.

— Ami a Szovjettel folyó tárgyalások menétét, a bennük való előhaladás ütemét illeti, erre nézve az adatokat most nem tárhatom elő, mert azokat ellenséges propaganda is kihasználhatja. Azt azonban őszintén megmondhatom, hogy a köz-

vetett támadás fogalma megállapításában nem tudunk megegyezni és ez a körülmény késlelteti a tárgyalások befejezését. De hogy a késedelem tovább ne tartson, ideiglenes egyezmény kötését ajánlottuk föl azokban a pontokban, melyekre már létrejött az egyetértés. A szovjet ezzel szemben azt kívánta, hogy a három ország vezérkari bizottsági üljenek össze s a politikai tárgyalásokkal párhuzamos tárgyalásokon állapodjanak meg a katonai együttműködés részleteiben. Ehhez angol és francia részről is megtörtént a hozzájárulás, tehát mostantól kezdve két vonalon is továbbfolyhat a moszkvai tárgyalások. Ezek különösen elősegítik, hogy mindkét területen végleges megállapodásra juthassunk.

Danzig és a Távolkelet kérdése.

Chamberlain a továbbiakban arról szólt, hogy ami kijelentést július 10-én Danzig ügyében tett, azt ma is fenntartja.

— Hozzátenni valóm nincs, — mondotta — mert nem akarok alkalmat adni, hogy az akkori nyilatkozatom súlyát gyöngíthessék. Anglia szilárdan áll tovább is azon az állásponton, hogy a lengyel kormány állambölcsességére bizza e kérdésben a kibontakozást s bármi lesz a lengyel elhatározás, Anglia mellette fog mindig állani.

A távolkeleti kérdésre kijelentette Chamberlain, hogy a Caing-Arita-formula nem jelenti azt, mintha Anglia az eddigi kínai politikát földadta volna. A kínai bankok ezüstkészletének kiszolgáltatása és a kínai dollár támogatásának abbahagyása olyan kérdés, melyben az elhatározás Anglián kívül a kilenc hatalmi egyezmény többi államait is illeti.

Chamberlain ezekkel a szavakkal fejezte be beszédét:

— Remélem, megtaláljuk az utat, mely kivezet a borzalmak éjszakájából a napvilágra.

A külügyi vita tovább növekedett.

Eden volt külügyminiszter ajánlotta, hogy a katonai bizottság mellett még politikai bizottság is utazzék Moszkvába. — Japán ellen az amerikai módszer követését javasolta

Chamberlain beszéde után is a külügyi vita nem ért véget. Több képviselő azt kérte, hogy a kormány azonnal mondja fei az angol-japán kereskedelmi egyezményt. Chamberlain kijelentette, hogy ez a kérdés a legfigyelmesebb vizsgálatot igényli.

— Sajnálom, — mondotta, — hogy ma nem tehetek nyilatkozatot ebben a tekintetben. Előzőleg a dominiumok kormányával kell tanácskoznom.

Henderson munkáspárti javasolta, hogy az amerikai és angol kormány folytassa ugyanazt a szélsőkeleti politikát a kínai-japán támadással szemben.

Chamberlain kijelentette, hogy általában az amerikai és angol kormány céljai hasonlóak, de a körülmények nem teljesen azonosok.

(Tudóstásunk folytatása a harmadik oldalon.)

Nevelésügyünk szolgálatában

Közli: Kelemen Béla

A Csíkszeredán tartott ezévi katolikus nagygyűlés vezérgondolata, „Krisztus és a gyermek” a katolikus társadalom minden rétegét megmozgatta. Figyelmeztette a szülőket és általában a felnőtteket arra a szent kötelességre, amely a gyermek érdekében reájuk hárul. A gyermek népünk értéke, — hangoztaták az előadók, — s éppen ezért életünk folytatása. Az örökéletű lélekkel megáldott gyermek megérdemli és kötelez apát és anyát egyaránt, hogy gyermekeikért küzdjön, dolgozzék és nevelését szeretettel végezze.

Márton Áron püspök úr, az Egyháznak Istentől adott nevelői küldetését hangoztatja. Nemcsak a szülő, de a nevelők is, tanárok és tanítók, hivatásuk magaslatán kell hogy álljanak. A bontakozó élet kialakulásáért ők is felelősek.

Nem véletlen tehát, hogy a katolikus nagygyűlés, mintegy szerves folytatásaként katolikus nevelőink Marosvásárhelyen összegyűltek, háromnapos lelki gyakorlatot tartottak. A lelki gyakorlatot tanáraink kétnapos értekezlete követte, amelyen eszmei és gyakorlati kérdésekkel foglalkoztak. Összegyűltek, mert a katolikus iskolák építómunkáját biztosítani akarják s a reájuk bízott gyermekekkel szemben nem akarnak adósok maradni.

A megbeszéléseket dr Boga Alajos referenskanonok nyitotta meg és vezette. Márton Áron püspök úr jelenléte, mindig érdeklődő magatartása és irányt mutató szavai tanáraink összefövetelének minőségi színvonalát emelte.

Nevelésügyünk nagy és általános kérdései, valamint a részlet- és szakkérdések (módszer, könyvtárak, tankönyvek, lélektani vizsgálatok, stb.) egymást felváltva kerültek megvitatásra.

Az iskola minőségét nem a falak és a padok milyensége határozza meg, hanem a lélek emelkedettségére vagy tünysége. Érthető tehát, hogy katolikus nevelésügyünk felhívás-gálatánál elsősorban „A tanár hivatása és egyénisége”¹⁾ az, amely új megvilágítást kíván.

A tanár és tanító egyénisége és hivatástudata nevelésügyünk sikerének vagy sikertelenségének döntő eleme. Socrates, Plátó, Ciceró, a középkori szerzetesi iskolák, a humanista és protestáns nevelőintézetek, valamint a jezsuiták és a 19-ik század liberális iskolái a jó nevelők egész sorát adták az emberiségnek. Ezek ma is példaképpül szolgálhatnak. A mi századunk és korunk nevelői azonban az időhozta változásokat is tekintetbe kell vegyék. Az a lelki fásultság, mely a mai társadalmat a világ minden részében elfogja, a gyermeket sem kíméli. A gyermek pedig szeretetet kíván s lelke ezután szomjazik. Hol találhatja meg ezt máshol, mint az iskolában? A nevelő egyéniségét a szeretetnek kell jellemeznie. Mi katolikus nevelők ezen a téren nem állunk tanácstalanul. A népek és nemzetek nagy Tanítója, Krisztus, szeretettel váltotta meg a világot; rajta, tehát kövessük az Ő példáját. Ő is szegény volt, mi is azok vagyunk, de lelke gazdagon öntötte a szeretetet. Próbáljuk meg a „szereket” nevelői lenni. Ez legyen nevelői munkánk mozgató ereje és átfogó kapcsa. A fejlődés során azon-

¹⁾ Dr Boga Alajos előadása.

A NŐ TITKA, AKI NEM ÖREGSZIK

45 éves korban egyetlen mély vonal, vagy ránc sem! Bársonyos, világos, hibátlan arc, mint egy fiatal lányé! Ez csodálatos határosnak látszik, de tudományos magyarázata van. Mindez a csodálatos "Bioceel" mágikus eredménye, melyet Prof. Stejskal bécsi egyetemi tanár fedezett fel. A "Bioceel", az a nélkülözhetetlen, természetes fiatalító anyag, melyre minden bársonyos, ráncatlan bőrnél szüksége van. Ez most benne van a rózsaszínű Tokalon Crème-ben, ebben a híres párisi krémben. Ez táplálja és megfiatalítja a bőrt, míg Ön alszik. Ön minden reggel fiatalabban ébred. A mély vonalak és ráncok eltűntek.

Használja nappalra a zsírtalan Tokalon Crème bőrtápszert, ez felhívja és megfűtíti a bőrt és megszünteti a mitesszereket és foltokat. Fiatalítsa meg kinézését tíz évvel és maradjon fiatal! Szüntesse meg a petyhüdt arcizmokat. Szabadítsa meg magát a sárgás teintől. Szerezze vissza a tiszta, feszes arcot és lányéveinek finom, gömbölyded szépségét. El lesz ragadtatva a két Tokalon bőrtápszert csodálatos hatásától. Ellenkező esetben pénzét visszatérítik. Most tubusban is kapható. Lei 45. — 161.

ban más igények is léptek fel a tanítóval szemben és pedig: 1. Ismernie kell mindazt, amire másokat tanítani akar. A tudományt szeresse és azt napról-napra gyarapítsa. 2. Tisztelje hívatását. Emberek, nemzedékek jövője függ tőle, legyen tehát emelkedett lelkiülete. 3. Az iskolában mindig imádságos lélekkel lépjen be; ha nehéz is, de az élet-mérte csapásokat fejejtse el és tanítványai elé mosolyogva álljon.

Iskola-ügyünk másik nagy kérdése „A korszerű nevelés alapelvei”¹⁾nek a leszögezése. Tudatossá kell tenni azokat az alapelveket, amelyeken s amelyeknek keretében nevelési rendszerünket fel akarjuk építeni. Az alapelvek meghatározása a nevelőt ugyan korlátozza, de a nevelés és oktatás erkölcsi, társadalmi, stb. értékminőségét biztosítja. Nevelésünk korszerű alapelveit a következőkben foglalhatjuk össze: 1. Állampolgári nevelés. Törekednünk kell, hogy népközösségünk minden fiatal tagja kötelességét tudó és építő tagja legyen az államnak. 2. Nevelésünk egyetemes és főcélja a vallás-erkölcsi. Ifjúságunkat erkölcsileg erős és jellemében egyenes emberekké kell nevelnünk. Ezen a téren hitvallásos iskoláinkra nagy feladat hárul. Az általános keresztényi gondolkodás átültetése mellett arra is kell törekednünk, hogy ifjúságunk számára a kereszténység ne csak üres jelszó legyen, de tartalmat is jelentsen, amelynek majd a közeljövőben is érvényt szereznek. 3. „A műveltség-tartalmat illetőleg nevelésünknek értelmének kell lennie.

¹⁾ Dr Boga József előadása.

de az akarati és érzelmi szempontokat is ki kell domborítani.” 4. A nevelendő megismerése nélkül nem tudunk lelket formálni, de még oktatni sem. Ismerni kell azt az alapot, amelyre építeni akarunk. Tehát, a lélektani vizsgálatok és megfigyelések nevelésünk fő alapelveként kell szerepeljenek. Nevelésünknek — korunknak megfelelően — technikainak, társadalmi-nak, gazdaságinak és testinek is kell lennie.

Sajátos kisebbségi adottságaink a tanár munkakörét is kiszélesítették. A tanár nem lehet csak nevelő és társadalmi tényező, esetleg vezető. Az erdélyi magyar tanárra, részben a tanítóra is tudományos feladatok várnak. Egy nagyszámú népközösség nem élhet tudományos igények nélkül kiváltképpen akkor, ha tudományos életének már tekintélyes történelmi múltja is van. A tanár nem csak nevelő, de kultúr-tényező is. Ezen a téren is vállalni akarjuk a munkát. Ezért volt szükséges, hogy a marosvásárhelyi összejövetelen számot vessünk „A tanár tudományos feladatai”¹⁾-ről is. Mielőtt a feladatok elsorolását megkezdzenénk, szükségesnek tartjuk dr György Lajos előadónak nehéz igazságokat tartalmazó szavai közül egyeseket szöszerezni idézni: „Kis népeket csak kulturájuk tarthat fenn, kulturát, az adhat, aki a magáét felépítette. Tehát a tanár és iskola tudományos szelleme szükségesség.” Az iskola ne legyen elszigetelt intézmény, ahol a falak között nevelnek és tanítanak, de legyen szellemi központ, mely szellemiségének sugarait hatékonyan terjeszti ki egész környezetére és vidékére. Hogy az iskola szellemi központ-e, vagy sem, az a benne működő nevelőktől, illetve tanároktól függ. Kicsiny tudományos életünk terheinek a hordozója a tanárság kell legyen, már csak azért is, mert ezt „megkívánja tőle szellemisége, felkészültsége és hívatásérzete.”

Tudományos munkát igényelő feladat-terület bőven kínálkozik. Itt csak a legjellegzetesebbeket soroljuk fel azok közül, amelyekre dr György Lajos a tanárság figyelmét felhívta. Tesszük ezt azért, mert a tudományos kutatásnak egyes részeit a papság és tanítóság van hivatalosan elvégezni. 1. A középiskolai tanárok legutóbbi nemzetközi nagygyűlésének megállapítása az, hogy az iskola akkor nevel az életre, ha erkölcsi és közösségi tudat kialakítására törekszik. Erre az útat, eszközöket az iskola saját népközösségében és népi hagyományában találja meg. A népet és néplelket kallódó kincseit meg kell mentenünk. Ez valóságos apostoli munka.” 2. „Hálás és fontos feladat a múlt kutatása, az erdélyi szellemi-történet tanulmányozása, sok kiadatlan kézirat feldolgozása, egyházmegyénk múltjának feltárása, azaz ennek kezdőlépése: valamennyi egyházközség adatai-

¹⁾ Dr György Lajos előadása.

nak összegyűjtése. Fontos feladat a magyar-román szellemi érintkezés kutatása.” 3. „Vannak természettudományi feladatok is. E téren dicsőséges a múlt, ígérlet a jelen. A szülőföldet búvárló s gazdasági kihasználását elősegítő munkára nagy a szükség.”

Ime, három-négy munkatér megjelölése is ontja a feldolgozandó anyagot. Nem szabad a befogadó tudományossággal megelégedni. Ma tevékenykedni kell mindenütt az eszményekért. S most dr György Lajos szavait újból szöszerezni idézzük: „Az iskola a tudományosság eszméje nélkül lelketlen hivatal. Az eszmény talán soha el sem érhető, de biztató és erősítő. Nem a birtoklás, hanem a törekvés boldogít.”

Nevelés-ügyünk általános szempontjai mellett számos részletkérdés is van. Így az ezévi tanári összejövetel megvitatta a román nyelv és irodalom tanításának módszereit és az eredmény növelésének lehetőségeit (előadta dr. Józsa János). Arra kell törekednünk, hogy az állam nyelvét növendékeink sajátítsák el, ez nemcsak kötelesség, de érdekeink kívánalma is. A magyar nyelv és irodalom, fajunk legnagyobb kincsei, méltó helyet kell elfoglaljanak oktatásunkban. Ezt a kérdést is megvitattuk (előadja Albert Vilmos). A ma annyira divatos pszichológiai vizsgálat (dr. Gyöngyössi Aurélia), az ifjúsági és tanári könyvtárak kérdése (Kelemen Béla), valamint a tankönyv kérdése (Xántus János) komoly érdeklődéssel kerültek megbeszélésre és lettek vitatárgyak.

Most pedig, amikor a megemlékezés végére jutottunk, újból a vezérgondolat jut eszünkbe: „Krisztus és a gyermek.” Igen, a gyermeket Krisztushoz kell vezetni. Először a szülők fogják kézen a gyermeket s megtanítva a keresztvetésre, örvendenek, hogy megismertették az Istennel. A gyermek nő, átlépi a szülői ház küszöbét, a gyermek kezét más valaki fogja meg, akit *nevelőnek* hívnak. A nevelő (pap, tanár és tanító) édesanyja helyett édesanyja, édesapa helyett édesapa, aki ép oly szeretettel vezeti a gyermeket, mint a szülők és mind közelebb hozza az Istenhez. A gyermeklélek a nevelő hatása alatt gazdagodni kezd hitben és tudásban, lelke megtelik a katolicizmus iránti ragaszkodással. A gyermek felnőtte válik, megáll az élet kapujában, ajkán Krisztus nevével lép az életbe. Ha ez így történik, a keresztény iskola megtette kötelességét, a hitet illetőleg jó munkát végzett. Reméljük, hogy legutóbbi megmozdulásunk a nevelés-ügynek jó szolgálattal tett, mintegy kifelé is hangsúlyozva, hogy tanítványaink lelket és elmét tápláló, komoly nevelő munka folyik. Illetékeink mindent megtesznek, hogy iskoláink és nevelőink a társadalom elismerését és támogatását kiérdemeljék.

Az amerikai pénzügyminiszter tanulmányútja az északkeurópai államokban

Washingtonból jelentik: Morgenthau kincstári kancellár kijelentette, hogy augusztus másodikán a Normandie-n áthajózik Európába. Az északi országokba, Finnországba, Svédor-

szágba, Norvégiába és Dániába látogat el. Szeptember 11-én tér vissza az Egyesült Államokba. Hangoztatta, hogy látogatásának nincs hivatalos jellege.

A csehországi önkormányzat részére hétezer főnyi külön hadsereget engedélyezett a német birodalom

Prágából jelentik: Hitler birodalmi vezér jóváhagyta a cseh kormánycsapatok felállításának tervét. A kormánycsapatok feladata az lesz, hogy a védnökség területén fenntartsák a rendet és biztonságot. A csapatok főparancsnoka

Hacha elnök, felügyeleti hatósága a miniszterelnök. A kormánycsapatok tagjai csak cseh nemzetiségűek lehetnek és a volt cseh hadsereg tagjaiból kerülnek ki. A csapatok létszáma 7 ezer ember, köztük 280 tiszt.

Külpolitikai vita az angol alsóházban

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

A továbbiak során Eden, volt külügyminiszter szólalt fel. Kifejtette, hogy ha Japán nem változtatja meg magatartását, akkor Angliának ugyanígy kell eljárnia, mint az Egyesült Államoknak. Szerinte a szovjet-unióba küldendő katonai küldöttséget politikai küldöttséggel kell kiegészíteni, hogy a tárgyalásokat egy hét alatt befejezhessék. Kijelentte ezután, hogy kizárólag a békefront politikája alkalmas a háború megakadályozására.

Wilson konzervatív képviselő örömet fejezte ki a Japánnal szemben követett amerikai politika felett. Ellenezte azonban a szovjet kormánnyal való olyan megállapodást, mellyel más államok érdekét föl kellene áldozni.

A külügyi vitát Butler külügyi államtitkár fejezte be. Beszédében örömet nyilvánította afelett, hogy a tiencsini incidens ügyében a tárgyalások tovább folynak. Bizonyos pontokban, amelyek rendőri kérdésekkel függnek össze, már létrejött a megegyezés. Ezeket a pontokat a kormány elé terjesztették mérlegelés végett. Egyéb, gazdasági mérlegelések az angol jövőbeli programhoz tartoznak.

Kijelentette még a külügyi államtitkár, hogy az Anglia ellen irányuló szervezett tüntetések ügyében erőlyes tiltakozást jelentenek be Tokióban.

Az alsóház 266 szavazattal 130 ellenében elvetette a liberálisok bizalmatlansági indítványát.

Az angol katonai bizottság elutazása.

Párizsból jelentik: Jólétesült politikai körök úgy tudják, hogy a Moszkvába küldött angol katonai bizottság szerdán érkezik Párizsba és érintkezésbe lép a francia katonai bizottsággal. Az egyesült angol-francia küldöttség szombaton utazik Moszkvába.

A francia küldöttség vezetője Doumen tábornok.

A varsói angol nagykövet Beck lengyel külügyminiszternél.

Varsóból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter hétfőn kihallgatáson fogadta a varsói angol nagykövetet. Jólétesült lengyel körök úgy tudják, hogy a megbeszélések tárgya a Lengyelországnak nyújtandó angol kölcsön volt.

Német megállapítás a Chamberlain beszédéről: Kétértelmű az angol politika Japánnal szemben. Danzig pedig visszatér a birodalomhoz.

Berlinből jelentik: Chamberlain hétfői alsóházi beszédével kapcsolatban a Deutscher Dienst a következőket írja:

— Számunkra a brit külpolitika irányítójának a távolkeleti helyzettel kapcsolatos ama megállapításai értékesek, amelyekben az Egyesült Államok és Nagybritannia Japánnal szembeni céljainak és nézeteinek hasonlóságáról van szó és egyidejűleg utalás történik arra, hogy különféle esetekben, különféle módszerek helyénvalók. Ebben megerősítést láthatjuk annak a felfogásnak, hogy Anglia és az Egyesült Államok Tokió iránti magatartásukban egymásnak dobálják a labdát és kiosztott szerepet játszanak. Nem érdektelen számunkra, hogy az *Izvestija* éppen most emlegeti a brit külpolitika kétértelműségét, amellyel számolnia kell annak, aki az angol kormánnyal tárgyal. A német birodalom számára jóval kevesebb érdekességük azok a szavak, amelyet Chamberlain a 400 ezer danzigi német sorsáról mondott, akik őt erre egyáltalában nem is kérték. Biztosíthatjuk Chamberlaini, hogy a német Danzig tekinteténélkül a megrendezett kérdéseket követő alsóházi vitára, visszatér a birodalomhoz. Az elviselhetőség mértékét azonban meghatározza az, hogy Chamberlain a danzigi németek élet- és vagyonbiztonságát semmibe se véve, elismerő szavakat talál a lengyeleknek ezeket veszélyeztető magatartására.

Angol-olasz előkészületek a Földközi-tengeren

Német és angol szakvélemények a stratégiai helyzet alakulásáról egy jövődő háború esetén

Berlinből jelentik: A *Deutsche Allgemeine Zeitung* tengerészeti szakértője, *Gadow* ellentengernagy áttekintést írt a Földközi-tengeren való stratégiai helyzetről. Idézi a *Grenfell* angol tengerészparancsnok által írott „Tengeri hatalom a legközelebbi háborúban” című könyvének azokat az adatait, melyek szerint az olasz tengeri és légi haderő a Földközi-tengeren olyan túlnyomó, hogy a tenger közepvidékét Algirtól Egyiptomig felügyelet alatt tarthatja. Ezen az elszűkített tengeri úton az angoloknak naponként át kellene küzdeniök magukat, a máltai angol támaszpont a szicíliai olasz légierők tüzeiben áll, minden teher a gibraltári támaszpontra nehezedik. Ott a hadihajók túlnyomó számával a Földközi-tengerre való bejárást kierőszakolhatják, de számítani kell a túlnyomó szám megfizetésével s ennek a megtizedelt résznek kell majd a tenger közepvidékén a további akadályokkal megküzdeni. Az angol haditengerészet nem osztja ezt a borulató álláspontot s a Földközi-tenger keleti partvidékén Törökországra támaszkodva akarja a Dardanella-szorosban kiépíteni a bekerítő vonalat a tengelyhatalmak ellen. Ez a kiépítés azonban föltételezi, hogy Anglia a Földközi-tengeren át kellő szabadsággal tudjon mozogni s hogy így el tudja utánpótlásokkal és hadiszállításokkal látni az Egyiptom és a Dardanellák közötti angol állásokat. Mivel azonban a Földközi-tengeren mégis megvan az

olasz tengeri és légi haderő tényleges ellenálló képessége s amellyel Spanyolország együttműködésére is számíthat, ennél fogva az angol bekerítő záróvonal a Földközi-tengeren hatályos nem lehet. Ha Kisázsiaiban és a Szovjet területén az elzárás sikerülhetne is, a tengelyhatalmak táplálkozó területe Európa déli felében ezer kilométerrel tovább terjed, mint a világháborúban, mikor ez a terület csak az Alpokig tartott. Ilyen körülmények között a tengelyhatalmak helyzete még akkor is megrendíthetetlen, ha a bekerítő politika kelet felé tudna is valamely záróvonalat húzni.

Llano spanyol tábornok fontos katonai megbízatással külföldre utazott.

Párizsból jelentik: Hír szerint Queipo de Llano tábornok ehagyta Burgost és ismeretlen helyre távozott. Előzőleg bucsút vett Jordana külügyminisztertől. Ugy tudják, hogy Llano tábornok fontos katonai megbízatással ment külföldre. Állítólag Buenos-Airesbe, ahová követték való kinevezését biztosra vették, nem megy el.

Egyiptom csatlakozik az angol-török egyezményhez.

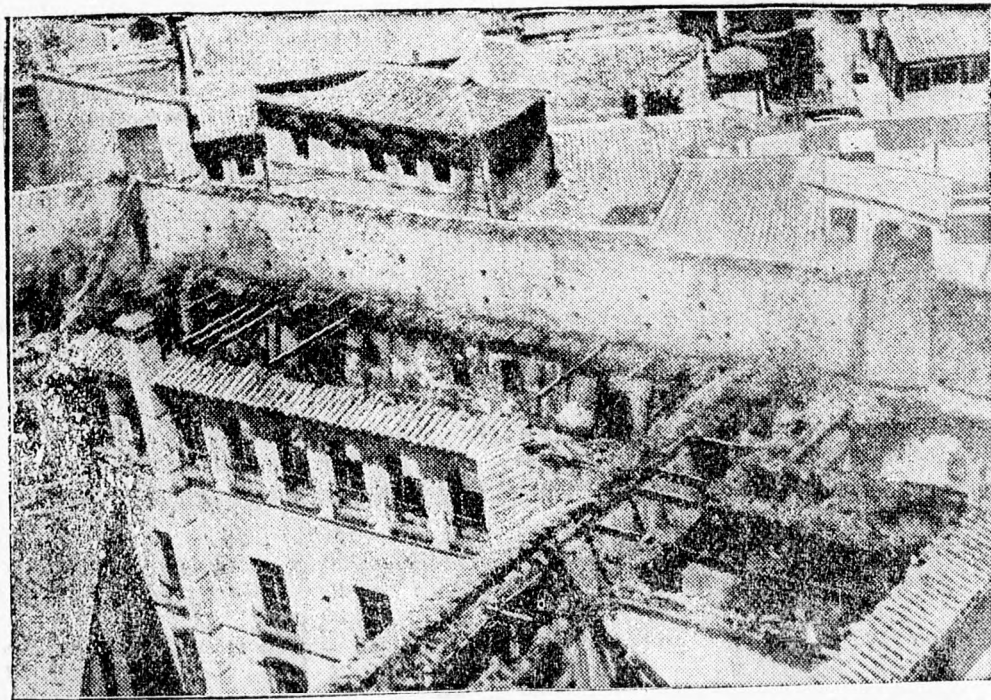
Kairóból jelentik: A *Chola* című folyóirat úgy tudja, hogy Yahia pasa, Egyiptom külügyminisztere ankarai látogatása alkalmával megalapozta Egyiptomnak az angol-török egyezményhez való csatlakozását. A lap azt is jelenti, hogy Anglia Szezenben állította fel a közelkeleti katonai csapatok főparancsnokságát. A főparancsnokság alá tartozik: Palesztina, Törökország, Irak, Szíria és Szudán.

Augusztus 11-én Szatmár és Máramarossziget közt újra megindul a közvetlen vasúti forgalom

Szatmár. Saját. tud. Azok a tárgyalások, amelyek a román-magyar közlekedési vegyesbizottság között folytak, sikerre vezettek. A bizottságok megállapodtak abban, hogy a Szatmár és Máramarossziget között Kárpátaljának az anyaországhoz való visszatérése óta szünetelő vasúti forgalmat a két város között újból megindítja. Az első vonatpár augusztus 11-én indul Szatmár, illetve Szigetről.

A vonatok menetrendjét szintén összeállították. Eszerint augusztus 11-től kezdve a 4001. számú személyvonat reggel 5.55 órakor indul Szatmárról, az ellenvonat Szigetről 0 óra 42 perckor indul és 4 óra 23 perckor érkezik Szatmárra. A második személyvonat délután 4 óra 40 perckor, a gyorsvonat délután 1 óra 45 perckor indul el Szatmárról. Szigetről a személyvonat délután 3 óra 40 perckor, a bucaresti gyors délelőtt 11 órakor indul el Szatmár felé.

A román-magyar vegyesbizottság a tehervonatok közlekedése tárgyában is megállapodott.

Jelentettük, hogy a spanyolországi Toledóban atörténelmi multu püspöki palota kigyulladt és leégett. Ez az első felvétel, amely a katasztrófaáldozatokról ide érkezett. A képen igen jól látható a tűzvész pusztítása.

Hidak, óh hidak!

*

Később bekövetkező kiábrándulások elkerülése végett már most előrebocsátjuk, nem valami új dzsessz-kompozícióról, vagy érzélgős, andalító tangóról lesz itt szó, melynek szövege — a cím után ítélve — arról áradozik, hogy májusi estéken, bágyadt holdvilágnál, vagy a neon-fények misztikus remegésében milyen szívderejtő dolog egyedül, vagy kettesben a híd korlátján áthajolva belemerengeni a Körös „sejtelenen sutlogó, csillogó habjaiba.” Nem kérem: itt sokkal kevesebb romantikát, de annál több gyakorlati fontosságot magabafoglaló kérdéssről van szó. Nem hida król, mint holdfényes ábrándok könnyen kínálkozó talarjáról, hanem hida król — közelebbi megfogalmazásban: a váradi hidakról, — mint amindennapi közeledés elkerülhetetlen eszközéről fogunk most beszélni. Mert ezekkel a hidakkal valami baj van.

Miután e sorok írója többnyire a városnak ezen a két hídján közlekedik, e röpké „riportban” csak két hídról lesz szó. Az egyik, a forgalmasabb, a Körösön vezet át a Mária királyné-teret köti össze az Egyesülési-terrel. E híd gyalogjáróján a deszkák már teljesen kikoptak s egy-egy deszka között olyan rések tántognak, hogyha a fentebb leírt ábrándos elmélyedésnek akarnánk hódolni (már amennyire erre a mai zaklatott életünk gondterhes napjai időt engednének!), a híd karfáját sem kellene igénybe vennünk: megállva a híd gyalogjárójának közepén, vagy akár lassan tovább haladva is, zavartalanul gyönyörködhetnénk e résekben a Körös úgynevezett csillogó habjaiban... Am nekünk nincs időnk hasonló kedvtelésekre. Minket ügyes-bajos dolgaink többnyire sürgős elintézésének szüksége vezet keresztül ezen a hídon és bizony ilyenkor a cipőnk sarka — lévén esetében a „gyengébb nemhez” tartozó a panaszos — nem kis veszélyben forog. Pedig nem is holmi tühegyes, emeltemagas, kacér cipősarkokról van szó — hiszen ilyet a dolgai után fulkosó nő nem is hordhat —, hanem egyszerű, komoly, úgynevezett „trótor”-sarokról. Ezek a padlórések azonban olyan szélesek, hogy az ilyen kevésbé nőies cipősarkok is vígan beleférnek. Hogy ugyanilyen vígan vissza is jönnek-e, az már kétséges. És ha maga a sarok nem is minden esetben, de a külső máza, vagy bőrburkolata feltétlenül e furfangos csapda áldozatává lesz.

Eppen az este voltunk tanui hasonló jelenetnek, amikor egy hölgy — egymaga nem boldogulván — idegen beavatkozás igénybevételével igyekezett póruljárt cipősarkát „szorult” helyzetéből kiszabadítani. Hogy fáradozását siker koronázza-e, nem tudjuk, mert nem volt időnk és türelmünk a küzdelem végét kívánni. És most lássuk a másik hidat.

Ez nem fekszik ugyan — ahogy mondani szokták — a város szívében, de nem kevésbé fontos és csak egészen lényegtelenül kevésbé forgalmas. Ez a híd az úgynevezett „repülő-híd”, mely az állomás épületén túl, a vasúti sínek fölött vezet át és a városi a Sinaia-utcával s a mögötte húzódo terjedelmes teleppel köti össze. Ez a híd ma ott tart, hogy hovatovább teljes tökéletességgel megfelel majd furcsa nevének. Az egyes deszkák és lépcsők ugyanis itt pajzán táncot járnak a mindenre elszánt átkelő lába alatt s szinte hajlandók vagyunk elhinni, hogy ezt a hidat tulajdonképpen azért nevezik „repülőhídnak”, mert az ember, rajta átkelve, a táncoló deszkák jóvoltából a repülés illúziójában ríngathatja magát. De minthogy semmiféle öröm nem lehet zavartalan, s maga az „igazi” repülés is a lezuhanás kockázatával jár — hiszen a minap még maga az angol légügyi-miniszter is kényszerleszállásra kényszerült! — a jámbor telep „repülő-polgároknak” is állandóan számolniok kell azzal, hogy egy-egy ilyen híd-deszka egy szép napon féktelen jókedvében még rakoncátlanabb táncba kezd s a benne lazán ágdó rozsdás szegely fekező intelmével mitsem törődve, egyszerűen kiröpül a gyanútlan polgár lába alól. Hiszen, ha csak a deszka röpülne! De még elképzelni is szörnyű, mi minden következik ebből a pajzán Lambeth-

Komárom egykori táblabirájának érdekes levele a közélet tolakodó „vezéreiről”

Budapest, augusztus hó.

Ime, semmi sem új a nap alatt. Már a 40-es évek forrongó levegőjében is szállongott ez a ma annyira divatos fogalom. Hetényi Jánosnak, a filozófia egyik úttörőjének, az első magyar akadémikusok egyikének, később a dunántúli reformátusok egyházkerületi főjegyzőjének levele került nemrég a kezembe. Hetényi, ez a már-már teljesen elfelejtett érdemes filozófusunk 1846. decemberében írta az Akadémia, akkor még jómagyarán: Magyar Tudós Társaság ügyeiben ezt a levelet József nádorhoz, a nemzetünket és művelődésünket annyira megszerető akadémiai „partfogó”-hoz. Minthogy az Akadémia mai csodaszép dunaparti palotája még nem állt és üléseit bérházban, vagy a Megyeházán, ünnepi üléseit a Nemzeti Múzeumban tartotta, éppen az üléstermeknek a múzeumi hatóságoknál történt kölcsönzése dolgában tesz jelentést Hetényi János rendes tag a nádor-protector Ó Fenségének.

A hivatalos ügyvitel száraz stílusát megmégéli a 48-as vihar előtti nyomott légkörben elsóhajtott filozófusi hang, mellyel kesereg a nádor előtt a túlzó politikusokon. „Annyi túl hajtás, mint honunkban létezik, — írja Hetényi —, alig képzelhető másutt.”

Igen találóak az akkori politikai életről közölt észrevételei is, de sokban emlékeztetnek a zűrzavaros mára is: „Itt mindenki vezér akar lenni, közlegény senki!” Azok közé a ritka magyarok közé tartozott Hetényi, kik a Széchenyi hazafiúi és emberi nagyságát hamar megletták, hiszen egyik bölcselői „munkáskájában” már mint a haza legnagyobb bölcselőjét és ébresztő elméjét köszönti, Dessewffyék és társai (a maradi csákyas-ösök) alakját szembeállítva Széchenyivel, megállapítja: „a túlzó ellenzék és a konzervatív párt hivatlan vezérei bakot lőttek, midőn a Hírel írójától elpártolva, bogarak után indultak!” Mily érdekes a párhuzam 90 év múltán is... Hiszen ma is mennyien vannak tolakodó bal- és jobb-, vagy félközép ellenzéki vezérek, sőt egymást „nyilazdák” már, annyian vannak akárcsak egyik oldalon is. Politikát sportoló főurak, félművelt és dologkerülő demagógok, ügytelen ügyvédek, rossz orvosok s itt-ott tébolyda és börtön megszököttséi, jóhiszemű kétbalkézések és gengszterek egyaránt össze-vissza csoportosulnak ma is, ideig-óráig egymás mellett az igaz, a hivatott Vezér ellen!

Nem lenne Hetényi korának embere, ha nem szólt volna a zsidók emancipálásának divatos eszméjéről. Persze még ő sem látja meg a közeledő nagyszerű nyugati liberalizmus középeurópai elfajulását. Nem láthatja még ő sem, de akkor még mások sem, hogy a zsidóság, ez a szabadkereskedésre és iparosodó államéletre ránehezítő, mohón ráfekvő fajta miként fog magának és csak fajtájának aranyat, hatalmat, kéjt és mámort szüretelni a dolgozók millióinak véres verejtékéből, gojoknak, államférfiaknak versengéséből, trónok viaskodó hatalmi játékából. Pedig a zsidóság a nemzetek, országok fölötti faji összetartozandóság érzetéből ma is

a legnagyobb tökélet kovácsolja.

A liberalizmus szerint az állampolgárság elsősége mellett a faji hovatartozás nem fontos; a nemzeti állameszme nem toltta ennyire hátérbe a vérségnek ma aztán újra másik végletig fellángoló, minden mást elnyomó hatalmas közösség-tudatát, de még a nemzet-állam sem engedte meg pl. nálunk a nemzeti öntudat keretében való teljes kiélés lehetőségeit. Habsburgi féltékenység, osztrák-cseh főurak és Rothschildok pénze fogott össze az egyes kis nemzetek nagykorúvá tétele ellen. Bezzeg a zsidók jórésztében lehetett szó különfajúságról, 5 évezredes törzsi gyűlölet bástyája mögül, a keresztény Néppárt és vezetői állandó szidalmazásáról.

Meddő is volt mindig a magyar politikai élet, mert nemzetének mondott politikánkban összekeveredett a liberális jogkiterjesztés és konzervatív és antiszociális gondolkodással. Csak, hogy a jogkiterjesztés mindig a „szegény zsidóknak” kedvezett, sosem a magyaroknak. Könnyű kiélni az igazi nacionalizmusunkat szociális keretek közt! Erre bizony először a nagyszerű szomszéd és baráti olasz és német nép tanított meg bennünket.

Hogy az 1830-as magyar reformerek a világalakító nagy, angol liberalizmusra esküdtek s akkor ez volt az ú. n. „import-eszme”, az természetes is volt. Ki álmodhatta meg a mai szabadrablással, ál-egyenlőség, testvériséggé és kartel-rabsággá vedlését ennek az értelmeszedésig jutott szabadelvű eszmével világunk?

Dr Gergely Pál.

Pályázat

Az albaiuliai római katolikus papnevelő intézet felvesz a papnevelőbe liceumi VII. és VIII. osztályba járó tanulókat ingyenes, illetve kedvezményes helyre a Püspöki Hatóság f. é. 1815. sz. rendelete értelmében.

Pályázati határidő 1939. augusztus 20.

Pályázhatnak a liceum VI. és VII. osztályát legalább 7 médiával végzett tanulók, aki papi hivatást éreznek és a papnevelői rendszabályoknak készek magukat alávetni.

A pályázók sajátkezüleg megírt kérésüket a liceumi igazgatóság, vagy illetékes plébánosuk útján terjesszék a Püspöki Hatóság elé, a következő mellékletekkel:

1. Keresztlevél, 2. bérmlási bizonyítvány, 3. állami születési anyakönyvi kivonat, 4. állampolgársági bizonyítvány hiteles másolata, 5. illetőségi bizonyítvány, 6. az elévített osztályról iskolai bizonyítvány, 7. orvosi bizonyítvány, 8. a vallásánár információja zárt borítékban, 9. a liceumi igazgatóság és tanári kar információja szintén zárt borítékban, 10. premilitáris kurzus végzéséről bizonyítvány.

A felvett növendékek az albaiuliai római katolikus liceumban díjmentesen végzik tanulmányukat, de a papnevelő intézetnek évi 2000 leit kötelesek fizetni, mely alól teljes vagyontalanság, mintaszerű magaviselet és legalább 8 médiával végzett előmenetel alapján felmentés nyerhető.

Alba Iulia, 1939. július 30.

A papnevelő intézet igazgatósága

Walk-ból! Nem elég, hogy egy éppen alattunk elhaladó vonat tetejére — ha nem a kerekei alól — „röpülünk”, s ezzel testiépességünket erős kockázatnak tesszük ki, de a végén még meg is büntetnek bennünket —, mint potyautasokat.

Márpedig mi törvénytisztelő emberek vagyunk és bármilyen megrögrága is a vasút, ha már a szükség úgy hozza magával: inkább megváltjuk jegyeinket és kényelmesen be-

ülünk — ha van hely — abba a túlzófült harmadik osztályba, minthogy ilyen kalandos módon a potyautasok és repülő-hősök kétes értékű babérait arassuk le.

Hiszen — nem mondom — hősök vagyunk, hogy ilyen hidakon átmerészkedünk; de a bábért inkább elengedjük, csak javítsák ki a hidakat!

Fedor Viola.

EMBEREK ÉS TÁJAK

Fátyol nélkül

Konstantinápoly, augusztus hó.

A háború előtt, ha a misztikus Keletet akarta valaki megismerni, nem kellett messzire mennie. Felült az Orient-expresszre és Pierre Loti meglevendenetű regényeinek világába ért. Minarétek, kupolák, műezzinek, elfátyolozott lelkek, minden külsőség mögött keleti rejtelem, színes, dús viselet és mesékbe burkolva az élet legegyszerűbb dolgai. Mindez tett és vonzott és nem vette észre az utazó a fátyol mögött a lelket, a mese mögött a valóságot. A régi Törökországban fátyolos lett az ember szeme a romantikától s nem tudott áthatolni tekintete azon a rózsaszínű hamis ködön, amely mögött jobb sorsra érdemes nemzet nyögte a korrupt kalifátusi elnyomást.

Ha valaki mostanában jár Törökországban, észre sem veszi, hogy elhagyta Európát...

A régi szultánok birodalmában megszűnt minden, ami a múltat jelentette, hogy helyét adjon egy új alakulásnak; hogy jó lesz-e, azt a jövő fogja megmutatni.

Törökországról szinte az utolsó pillanatban gondoskodott az ujjáteremtője. Amikor már az európai nagyhatalmak gyarmatosító törekvéseinek áldozatát látták az egykor óriás Oszmán birodalomban, akadt egy férfi, aki páratlan akarattal, bár sajnos a szabaddóművészségtől átitatva mindenképpen új irányt, új utat jelölt ki népének: megállította a pusztulást s volt ereje ahhoz, hogy új életet teremtsen. A közelmúltban elhunyt Kemál Atatürk ugyancsak átgúrta egész népét, népének lelkiességét, törvényeit, szokásait: ujjáalkotta egész Törökországot. Kezdetben fejszöválva kísérték a gyökeres reformok államférfiát s biztos bukást jósoltak neki. Sokan könnyű, felelőtlen fájdalmat éreztek, mert lekerült a fez a fejeikről s a fátyol az arcokról. Akik a háremek rácsai mögött romantikát sejtettek, azok még most is bizalmatlanul fogadják újításait s nem is egészen ok nélkül.

Kemál pasa rendeletei elsöpörték a szolgátságot a múltat, amelynek össze kellett roskadnia a jövő súlya alatt. Mindez azonban sajnos

nem történt megrázkódtatások nélkül. Kemál nagyon is átkacsingatott a Szovjet-köztársasághoz, nagyon is sokat kópizált annak falanszterrendszeréből és istentelen intézményeiből, márpedig rossz alapra nem lehet házat építeni.

Ezért majd csak a jövő fogja megmutatni, hogy helytálló-e Kemál pasa reformjai. Eszrevette, hogy a nép nagyobbik része nyomorban van, hogy nincs orvos, hiányzik a higiénia, egész országgrészek hevernek megműveletlenül, parlagon, s amit e téren végzett, az valóban csodálatra méltó. Kemál pasa előnyére írják még azt is, hogy mindezt rövid két évtized alatt vitte véghez. Kemál pasa volt az, aki felrázta a sültgalambot váró népet, a keleti tunyaságból európai dolgozó nemzeté varázsolta, álmódosítását szétfoszlatta s megtanította a valóságra. Kötelezővé tette az írás-olvasás tudományát. A török nyelv leírására nehézkes arab betűket fel-

cserélte a latinnal. Jogot adott a nőknek, a nyugateurópaiakat meghaladóan emancipálta őket. Eltűntek a faekék s traktorok szántották fel az évszázados ugart. Modern kórházak létesültek, a bányák megkezdték a racionális termelést, az állattenyésztés megszervezésére külföldi szakembereket hívtak meg, új lendületet kapott a kereskedelem, az amerikai stílusú gyárak falán még alig száradt meg a vakolat, s máris fölslegessé tette a hazai ipar a behozatal nagyrésztét. Mire minden a rendes kerékvágásba jutott, már haza lehetett küldeni a behívott külföldi szakembereket: az újonnan létesített egyetemekről kikerült török fiatalok már felkészültek, hogy maga vegye kezébe az irányítást.

Kemál pasa azonban Kelet konzervatívizmusaival, amely ha sok tekintetben akadályos is a gyökerében új, modern szellemű reformoknak, mégis nagyon üdvös és biztos talaj a forradalmak mérgei ellen, — nem számolt. Különös, titokzatos erők rejtőznek a Kelet fátyola alatt. Törökországnak, mint minden népi közösségnek, az újítók friss lendületére és a hagyományok konzerváló erejére egyformán szüksége van.

Az utazó a modern Ankarában és az ősi Konstantinápolyban is az igazi Törökországot találja meg.

Molnár Domokos.

Zog, volt albán király és családja Angliában telepszik le

Nem filmeznek és nem irnak könyvet. Geraldine érdekes nyilatkozata.

Stockholmból írják: Achmed Zog, Albánia volt királya feleségével, Geraldinével együtt, mint ismeretes ezidő szerint Stockholmban tartózkodik.

Stockholm legegészsőbb hoteljében szálltak meg és a második legdrágább lakosztályt foglalták el. A legdrágább lakosztályt egy dúsgazdag amerikai bérlte. Zog és Geraldine naponként körülbelül 20 ezer lejt fizet a szállodának. A lakosztály ablakaiból szép kilátás nyílik a svéd királyi palotára.

Az újságíróknak alkalmuk volt rövid beszélgetést folytatni Geraldinével a lakosztály

szalonjában. A Daily Express tudósítója megjegyzi, hogy Geraldine érdekes amerikai, vagy albán (!) kiejtéssel beszél angolul.

— Angliában telepszünk le — mondotta Geraldine. — Az angolok melegszerű emberek, mindig szerettem őket. Remélem, ott békésen, boldogan élhetünk és úgy nevelhetjük fel gyermekünket, ahogy akarjuk.

— London városán kívül kastélyt akarunk vásárolni. En mindíg vágytam utazni és különösen vágyakoztam Angliába. De sohasem hittem volna, hogy ez a vágyam éppen ilyen módon fog megvalósulni.

Geraldine királynén fehér kreppruhá volt és modern gyémánt fülbevalón kívül nem viselt ékszert.

Fiacskájára terelődött a beszélgetés.

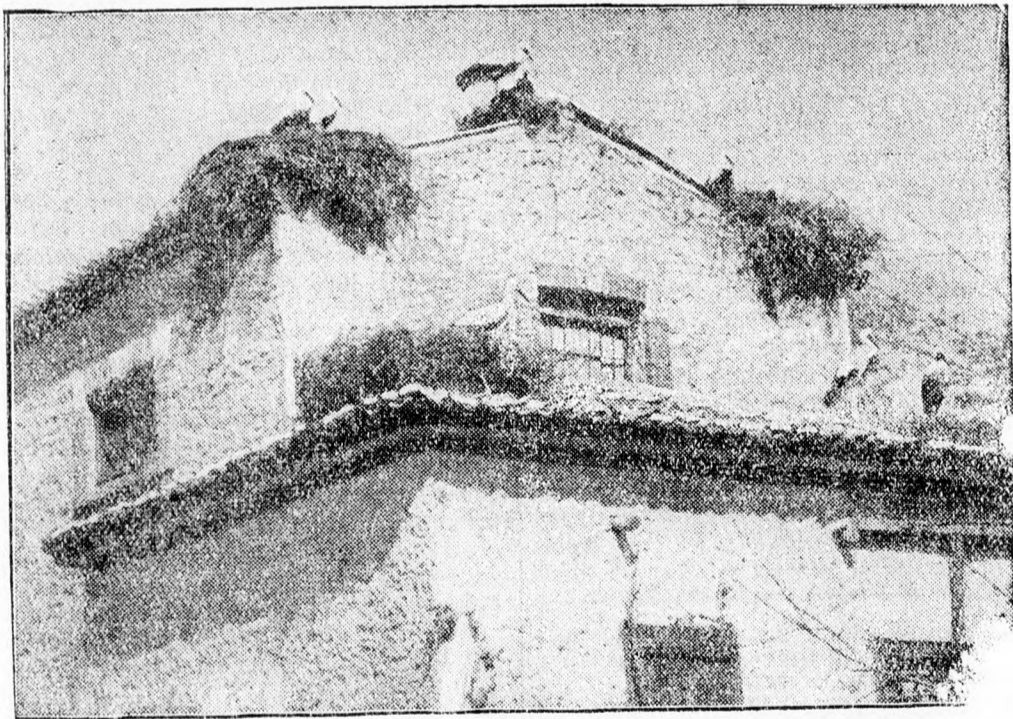
— Az orvosok véleménye szerint — mondotta Geraldine — a gyermek most nagyon jó állapotban van, a súlya állandóan növekszik és mostanában nem igen sír.

A svéd gyermekkörház orvosa megvizsgálta a szőke, kékszemű gyermeket és megállapította, hogy súlya teljesen megfelel életkorának.

Amikor a hajó kikötött Stockholmban, Zog kék kabátot, fehér flanel nadrágot és yachtsapkát viselt. Barátságosan üdvözölte a parton álló tömeget. Geraldine zsebkendőjét lobogtatta, de a tömeg csendes maradt, nem volt semmi ünneplés. Egy vadonatúj borjúbőrből készült bőröndöt hoztak utánuk, ebben voltak a királyi ékszerek és az albán királyi korona. Geraldine, mint az újságírók előtt hangsúlyozta, örül, hogy magánéletet élhet.

Albániában is akkor érezte magát legjobban, amikor otthon volt. A királlyal együtt utazik négy nővére is. Geraldine a Rigától Stockholmig tartó tengeri úton rosszul érezte magát, a tenger erősen hullámozott. Mikor megérkezett, nagyon sápadt volt. Partraszállásakor egyszerű impriméruha és fehér flanelkabát volt rajta. Alighogy elhelyezkedtek a szállóban, azonnal megjelent a királynénál a fodrász és a manikűrös kisasszony.

— Szó sincs arról, hogy Hollywoodba köszülünk. Nem akarok filmezni, a férjem pedig nem ír könyvet, tehát egy szó sem igaz azokból a fantasztikus hírekből, amelyeket néhány újság jövődö terveinkről világgá kürtöit.

Larissa — a Gólyaparadicsom.

Görögország egyik legrégibb városa Larissa, azugyanilyen nevű nemesz és eparchia fővárosa, a Szalemviria jobb partján. Termékeny és szép vidéken fekszik s ma közel 30 ezer lakosa van. A város modern negyedei mellett elhagyatott bazárokat látni. Az ókorban gazdag, nagy város volt, a tesszáliai dinasztia székhelye. Ma nemesz szép fekvéséről nevezetes, hanem arról is, hogy — a gólyák paradicsoma. Egy-egy házon több gólyafészek is van s a gólyák az utcákon zavartalanul járnak. Nemesz hagyományos pihenő állomása a gólyáknak Larissa, de igen sok — végleg le is telepedett ottan.

Római nyár

Írta: Aradi Zsolt

Róma, július hó.

Soha talán idegenek nem rémültek meg annyira, mint néhány hónappal ezelőtt Rómában, amikor két éjszaka is mintha megnyílt volna az ég: a légvédelmi gyakorlat apokaliptikus víziót elevenített meg, ime ez volna, ilyen volna Róma bombázása. A rémületnek az idegen részéről nem a félelem volt az oka, hiszen ahhoz nem kell külön Rómába jönnie, hogy egy esetleges háborútól, légitámadástól megijedjen. Egyfomán borzalmas mindenütt, S nemcsak a romokban heverő, vagy időbb-kevesébe sérteletlen műemlékekre, templomokra, az emberi civilizáció és kultúra legilletékesebb folyamatossági tanúira gondolunk, hanem arra a Rómára, amely ma él és méginkább arra, amely ma van kialakulóban. Egy-két év múltik csak el s 1942-re, amikor a világkiállítás megnyílik, olyan meglepetésben lesz része Rómát ismerőknek és neofiláknak egyaránt, ami szinte valószínűtlenség számba megy már. Mi, akik napnap után látjuk, hogyan születik újjá az Urbs s azok is, kik csak néhány napra kóstolnak bele ebbe az örökké mozgalmas életbe, rémülettel gondoltunk arra, hogy egy elkövetkezhető háború minden túlzás nélkül a világnak egy csodáját pusztítaná el. Új utcák, terak, a régiekhez méltó klasszikus épületek emelkednek egyik napról a másikra, soha nem remélt leletekre bukkannak az ásások közben, Róma fejlődésének olyan pontján van, mint legvirágzóbb éveiben a történelem folyamán. Hiszen elég csak megemlíteni, hogy tizenöt év alatt éppen duplájára emelkedett Róma lakosságának száma s ez nemcsak a nép megduzzadását jelenti, hanem azt is, hogy ezzel együtt járt a korszerű modern fejlődés. Néhány héttel ezelőtt pedig, Mussoliniemlékezetes capitoliumi beszéde után, amelyben megindította a világkiállítás munkálatait, új erőre kapott az építkezés, úgy hogy az idej nyárnak ez a leglényegesebb, legfontosabb érdekessége.

Egy évvel ezelőtt kezdődött meg egyes tőrhetetlené vált kerületek egyszerű leborotválása Róma arculatáról. Erre a sorsra jutottak nagyrészt a Szent Péter-templom körüli borgok, ahol csak éppen azokat a palotákat hagyták meg, amelyeknek történelmi értéke elvitathatatlan. Így például a középkori Szentlélek kórháza. Az Angyalvártól, a Tiberistől a San Pietroig most gyönyörű széles út vezet, a Kibékülés útja Via della Conciliazione, a lateráni szerződés emlékére. A Corso Vittorio Emanuele és a Tiberis közötti részt, különösen a Pantheon körül, szintén kiszabadították az egészségtelen, kellemetlen utcátömegből. Sor került a Forum közelében lévő, a Palatinus alatti utcákra is. A Via del Mare és a Via della Consolazione torkolata egyike lesz Róma legszebb tereinek. A munkák valóban hallatlan nagy irányban folynak. Nagy munkástömegeket, különösen építőmunkásokat kellett más tartományokból Róma felé irányítani, mert három év kevés idő lett volna. Nem szabad elfelejteni, hogy a világkiállítás területe csupa olyan épülettel lesz teletűzdelve, amelyek ott is maradnak, Róma a tenger felé húzódik, nagyobbodik. „Roma al mare” adta ki a jelszót nemrégiben Mussolini. Ezek a kiállításbeli épületek pedig csak a Colosseummal és a Szent Péter-templom arányaival hasonlíthatók össze. Minden végleges marad, a kútak, kertek, tavak 700 hektárnyi területen. A Tre Fontane völgyétől a Valchetta völgyéig új, de Rómával szerves rokonságban lévő város épül. 1942-re újabb három hid készül el. Most avattak föl kettőt. Rendezik a város összes bejáratait, a portákat kiszabadítják a törmelék-házak csufító, szorító öleléséből s a város szélén, ahol csak szabad terület van, új, modern bérházak épülnek. Megkapja Róma az első, tíz kilométer hosszúságú, földalatti vasútvonalát is. Két szempontot nem szabad itt figyelmen kívül hagyni. Az egyik az, hogy a modern római építkezés igényes, ha csak lehet eredeti lenni, s nem utódoz sem német, sem francia mestereket. Megőrzi a városrészek egységét s ahol m. lenképpen szükség van nagy, modern bér-

palotákra, ott útad az egyéni tervező kedvnek. A másik szempont: a munka üteme. Mindezt fokozatosan lassan haladt előre az építkezés, most azonban olyan hirtelen fordulatot vett, hogy az egész városban nem látni egyebet, mint építkezést. Elzárt útvonalak, felbontott kövezet, ásások, épülőben lévő palota-kolosszusok, ezek jellemzik legjobban a római nyarat. A kiállítás területén legalább két olyan hatalmas palota lesz, mint a Palazzo Farnese és a Venezia...

Nyoma sem lesz többé a „rég Rómának”, amelyet romantikus utazók annyiszor megénekelték. A fasizmus ezt a megéneklést nem méltó romantikát egész egyszerűen kórtja. Nem változtat a nép összetételén semmit, nem tilt el népünnepélyeket, amelyek az olasz és római lélek legmélyéből fakadnak, de bebizonyította, hogy a romantikának nem okvetlenül velejárája a piszok, a nyomor és az egészségtelen lakás. Sok külföldinek a Trastevere és egyes vidékek csak azért tetszettek, mert a sikátorok „érdekesekek” voltak és a bájos fekete gyermekek ragadt a piszok. Persze elfelejtették, hogy Európa más városai sem nagyon voltak kivételek. A római népnek azonban túrnie kellett, hogy a „plebs” kifejezés minden kellemellen értelmét kizárólag őrá, a római plebejusok és a plebs közvetlen leszármazóira vonatkoztassák. Voltak régebbi utleírások, ahol óva intik a jámbor idegent a római nép családsaitól. Persze elfelejtették, hogy nincs a világnak olyan fővárosa, ahol a pénzes idegentől ne szeretnének kiszajtolni annyit, amennyit csak tudnak. És elfelejtették azt, hogy a római igazán őszinte, jószívű, ha megtudja, hogy valaki híjjával van a pénznek, segít, vár: csak a gazdától követeli a tributumot. Azt is elfelejtették, hogy ez a nép, ez a plebs a legorganikusabb műveltségű egész Európában. Nekem ismét csak ez a nyár adott számtalan alkalmat rá, hogy meggyőződjem róla. Lehetséges-e másutt, ami itt történt. Zaccani, a híres színész egy csomó estére kibérelte az Argentina-színházat s nem csíndt egyebet, mint — Platot recitált. Olyan óriási sikere volt, hogy a tervezett tíz előadás helyett huszat tartott. Legalább ötven ezer ember hallgatta végig Zaccani felolvasásait Platóról.

Minden városra jellemző, hogy miben szórakozik. Róma belesüpped a zenébe és az operába. A legraffináltabb gyönyörű környezetei választja ki magának, a koncertek részére a Maxentius bazilikát, háttérben a Palatinussal és Forummal, az operák részére Caracalla thermát, az Aventinus oldalában, ahol hetenkint 65—70 ezer ember, egy előadáson 20 ezer, mérül el a legválogatottabb zenei élvezetekben. Operák közül persze még ma is Verdinek van a legnagyobb sikere. A Végzet hatalma és Rigolletto tapsorkánjait a Turandot és Carmen tetszésnyilvánítása meg sem közelítette. De hol hallgat másutt dhatatos csöndben többezres tömeg Haydnt, Stravinszkít, Mozartot éppen úgy, mint — Kodály Zoltánt. A Galántai táncok előadása után nemesak a taps zúgott fel, hanem a moroglás is elkezdődött. Ez annak jele volt, hogy értik és értékelik ennek a magyar zenének mélységét és eredetiségét. A hallgatóság mindenütt vegyes. A legnagyobb részük egyszerű ember. Iparos, munkás, kifizető, levélhordó épp úgy, mint az első sorokban a nagy

A déva-telepi új „Szent Antal” templom javára, a templomépítő-bizottság megbízásából Szabó Dömjén dévai ferences atya egy imakönyvet adott ki. — Az imakönyv

„ÉGI LÁNG”

Jimmel jelent meg. 629 oldal. Ara: 150 lei
Mivel ezen imakönyv tiszta jóvedelme az emlitett templom javát szolgálja. Istennek dicsőségét hirdeti és páduai Szent Antal tiszteletének állít emléket az, ki minél hamarabb beszerzi. — Kapható lapunk kiadóhivatalánál is.

római családok Colonnák, Lancelottiak. A Duce ha jön, leghátra ül. A népnek csíndta a színházakat, minden egyes alkalommal meggyőződik róla, hogy a tízezer négy lírás ülőhelyről épp úgy lehet látni és hallani, mint elől.

A véletlen úgy hozta magával, hogy Eleonora Duse római lakásában lakom. Három évig ez volt az otthona „Hic manebimus optime” írta egy barátjának és a sok között, mint legkitünőbb életrajzírója mondja, ez a háza volt a legkedvesebb. Rómának annyi emléke van, minden utcacsorkon találás egy emléktáblát, amely arra figyelmeztet, hogy ez vagy az a császár, nagyság vagy pápa lakhelye volt. Duse nem versenyeznek velük, most azonban mégis napirenden van. Az első nagy életrajz csak most jelent meg róla, amelyet barátja, Signorelli orvosprofesszor orosz felesége, Olga Rezniewia Signorelli írt. Ezért van ismét napirenden a felejthetetlen nagy színész, hiszen egy életrajz róla csak akkor lehetett teljes, amikor már sem ő, sem D'Annunzio nincsenek az élők sorában. Duse készítette a padlók mozaikját. Ha a mostani tapétát lehúznám, alatta az ő kedvenc színt találnám meg. Az egyik szobát négy részből álló, hatalmas, nyolc tükrös ajtó választja el a másiktól, ugyanezekbe a tükrökbe nézett, itt próbált, itt volt megelégedett és ez a tükrök mutatta meg neki fájdalommas arcát is. A terrasz üvegterétjét ő csináltatta, a kandalló az övé, ő hozta ide, aztán a lakás egyideig üresen állt, később kegyelemből a későbbi lakók megtartották. Mi minden meg lehet érteni egy ilyen római lakásból. A negyedik emeletig, egész eddig a terraszig kúszik fel Rómának talán legszebb többször ki-tüntetett glycinea fája. S ha az ágak között kinnéünk, ott terül el előttünk a Forum, Colosseum, a Lateráni bazilika teteje és szobrai még egész jól látszanak. Szemben a Palatinus örökzöld fáit tavasszal csak a judásfa vörös virága tarkítja. A Santa Maria Maggiore tornyától a Villa Caffarelli egy boltívén keresztül a San Pietro kúpolájáig minden benne van ebben a kilátásban, még egy-két capitoliumi sikátor is, amelyek most szintén halálra itél a városrendezés. Ilyenkor értem, hogy ha valaki egyszer elragad Róma nagysága, vagy ha valaki meg akar ihletni — az nem szabadul soha. Ennek városnak vagy csak futó idegen látogatói, alázatos zarándokok, vagy kedves turisták, — vagy pedig megszállottjai vannak. A véletlen hozta magával, hogy a Duse „divat” idején éppen az ő közvetlen közelébe kerültem. Lehet, hogy csak túzás és képzelődés az egész, de hiányzott, hogy ezen a szemüvegen keresztül láthassam a várost. Ahol minden történelem, ott kell egy vezető kéz, amely bevezet a kövek alatti és a köveket fölépítő sok halott ember tükébe. És sem történész, sem tanár, senki más nem lehet jobb vezető, mint ez a halott csodálatos asszony és művész.

Ha már a művészetnél tartunk, beszéljünk a magyar művészet olaszországi lecsapódásának egyik fajtájáról. A magyar irodalom Olaszországban nagy becsben van, legutóbb ismét két Zilahy-könyv jelent meg és a Fekete kostonor, Kuncz Aladár, immár világirodalmi sikert befutott vállomása. A magyar regény a legjobb márka. Ha megtudják, hogy magyar vagy, még olyan neveket is felsorolnak előttem, mint nagy magyar regényírókat, akikről legszívesebben hallgatnál. S hogy mennyire a magyar van a hangsúly, nem mutatja más, minthogy Róma legnagyobb lapja, a néha 500.000 példányt is elérő Messagero, minden vasárnap egy „novella unghereset” közöl, amelyben bőven van csárda, cigány, ostar, Mezőkövesd, Karcag, Jóska, Pista, Andris, de annál kevesebb az igazi irodalom. Érdekes föl-találású novellák ezek, amelyeket valószínűleg egy és ugyanazon forrás szállit. Az írók nevei is ismeretlenek. Találkoztam Mácsik Bélával, Babek Péterrel és legutóbb Havlik Dénessel. Tudomásom szerint ilyen nevű magyar írók nincsenek. De a történet érdekes s a novella címe előtt ökölnyi betűkkel ott áll „Novella unghereset”. Ez pedig azt jelenti, hogy ha rossz lenne, még azt sem szabad bevallani. Mert egy románo unghereset és egy novella unghereset csak jó lehet.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: **Bethliden:** Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lel.

Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Nyugati szél, felhőtlen, délután néhány helyen záporosó, zivatar, a meleg átmenetileg csökken, de holnap újabb fokozódik.

MIHÁLY NAGYVAJDA TENGERÉSZ HADNAGY. Bucurestiből jelentik: Ófelsége a király elhatározta, hogy Mihály nagyvajdát augusztus 15-én, a tengerészet napján beírják a tengerészhadnagysorába.

Zürichi zárlat. Párizs 11.74 háromnyolcad, London 20.75 egyegyed, Newyork 44.3 háromnyolcad, Brüsszel 75.30, Milánó 23.30, Amsterdám 235.37, Berlin 177.80, Prága 15.17 fél, Varsó 83.40, Belgrád 10, Bucuresti 325.

SZABASÁGRA MENT NAGYVÁRAD RENDŐRKVESZTORA. Nagyvárad. Saját tud. Clonja Eugen nagyvárad rendőrkesztor szabadságra utazott. Távollétében Fodor Lőrinc rendőrigazgató helyettesíti.

Kötelező fürdő-illeték. A tordai sós-fürdőben is kötelező a más helységekből érkezett fürdővendégek fürdő-illetéke, vagyis a gyógytaxa-fizetés. Akik 5 naptól 15 napig tartózkodnak Tordán és a fürdőt használják 30 leit, a 15 napnál tovább időzők 60 leit illetéket fizetnek.

Uj telefon

számkunk:

31-35

RUDOLF MOSSE

hirdetőiroda oradeai fiókja
B-dul Regele Ferdinand 13.

Templomok, iskolák és kulturházak a román-jugoszláv határmenti falvakban. Temeavár. Saját tud. A királyi helytartóság felterjesztésére a földművelésügyi minisztérium elhatározta, hogy a jugoszláv-román határon levő községek egyesületének kilenc és félmillió leiny támogatást juttat, hogy az egyesület ortodox-román templomok, azonkívül iskolák és kulturházak létesítéséről gondoskodjék. A királyi helytartóságon most tartja meg az érdekelt községek egyesülete a közgyűlést, amelyen meg fogja szavazni az alapszabályokat.

ÖT GYERMEK HOLTTESTÉT TALÁLTÁK MEG EGY TURNUSEVERINI HÁZ ALATT. Turnuseverinből jelentik: Ion Marinescu turnuseverini lakos házában javítása közben a telken ásó munkások egy ládát emeltek ki, amelyben öt gyermeki hullára bukkantak. A rendőrség azonnal megindította a vizsgálatot. A gyuan a ház korábbi tulajdonosának Mircea Constantinescunak a feleségére terelődött.

Visszatérítik a hadmentességi adóra befizetett tulfizetéseket. Nagyvárad. Saját tud. Mint ismeretes, a pénzügyminiszter módosította az új hadmenességi adót. Az új módosítás szerint a törvényben előírt tíz százalékot nem az illető jövedelme, hanem az adója után kell számítani a fixfizetésük terhére kirótt 7 százalékos hadmenességi adót is. Akik ösztöndíjjal tanulnak külföldön, azoknak 8000 lei helyett a pénzügyminiszter 2000 leire redukálhatja a fix illetéket. A miniszternek ez a rendelete már azután érkezett meg, amikor a tanulmányi szabadságot élvező katonakötelek ifjak már befizették az 1938-1939. évre hadmenességi adójukat a régi rendeletek alapján, amely lényegesen magasabb, mint mostan lenne. A pénzügyigazgatóság közli az érdekeltekkel, hogy a tulfizetett hadmenességi adót visszatéríti. A kérvényt erre vonatkozólag egyesesen a pénzügyminiszterhez kell intézni és a miniszterium fogja ezután a kérvény alapján megállapítani, hogy minden egyes esetben mennyi volt a tulfizetés. A tulfizetett összeget a miniszterium döntése után az illetékes pénzügyigazgatóságok fogják kifizetni.

Sipos Sándor római katolikus esperes-plébános most ünnepelte pappászteletésének 25 éves fordulóját. Torda katolikus hívei és a város magyarsága meleg szeretettel ünnepelte ezüstművés plébánosát.

Torda legrégebb magyar kultüregylete a Magyar Iparosegylet vasárnap, augusztus 6-án ünnepli fennállásának és alapításának 60 éves fordulóját. Délelőt ünnepi istentisztelet lesz, majd díszközgyűlés, azután megkoszorúzzák a régi elnökök sírját. Délben közebed lesz az egyleiben, míg este műkedvelőelőadással egybekötött táncmulatság. A jövedelmet a Jözseffelviak segélyezésére fordítják.

A Kisiparosok Országos Szövetségének közgyűlése és a Szamos tartományi iparosok szakmai kongresszusa. Szatmárról jelentik: Az Önálló Munkaadó Kisiparosok Országos Szövetségének szatmári csoportja vasárnap, augusztus 6-án tartja II-ik rendes közgyűlést és a Szamos tartományi szakmai kongresszusát Szatmáron a régi Iparos Otthon helyiségében. A közérdekű gyűlésen résztvesznek az iparosság parlamenti képviselői is.

A „becsületos“ betörő visszavitte a számára értéktelen iratokat. Szatmár. Saját tud. A város egyes utcáiban két hónap óta egymást érték a betörések. A rendőrség egy ideig tehetetlen volt a tettesekkel szemben, míg most végre sikerült a tettesek betörés elkövetőjét letartóztatni. A büntügyi osztály detektívje a betöréssel gyanúsított Sirka Péternek mint fogházból szabadult rovttmultu embernek mutatkozott be s ezzel a csellel sikerült megnyerniök a rovttmultu ember bizalmát. Sirka tizenegye betörés zsákmányát adta el a „sorstársaknak“. Letelezése után a rendőrségen bevallotta, hogy a Farkas Kálmán szatmári lakos házának kifosztása által szerzett zekmányt az egyik rendőrtől való félelmében a Szamosba dobta. Spitz Móról a többi között egy irattal telt táskát is lopott, de később a számára értéktelen papírokat visszavitte a lakásba. Most Sirka büntetését után nyomoznak.

Magyar feltaláló új rendszerű repülőgépe Anglia részére. Londonból jelentik: Az „Ewening Standard“ értesülése szerint a hadügyminiszterium két éves szerződést kötött Asbóth Oszkarral, a kiváló magyar feltalálóval, aki új rendszerű repülőgépet tervezett Anglia számára. A repülőgép huez és fél perc alatt 26 ezer láb magassáig emelkedhet fel függőleges irányban. Vízszintes irányu sebessége óránként kétszáz mérföld, működési sugara 1350 mérföld. A gépen 20 ezer kilogramm terhet vihetnek magukkal. A gép felemelése, hogy hihetetlen gyorsasággal emelkedik fel teljesen függőlegesen, vagy mozdulatlanul lebeghet egy ponton.

MEGNYILT A NAGYSZEBENI IPARI KIÁLLÍTÁS. Nagyszébenből jelentik: Vasárnap ünnepélyes keretek között nyitották meg Nagyszébenben az ipari kiállítást. A kormány részéről Bujoiu nemzetgazdasági miniszter jelent meg a megnyitáson, aki beszédében köszbenjárnt ígért, hogy a kiállítást hivatalos mintavásárnak nevehessék.

Halálos párviadal a cséplőgép mellett. Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn reggel életveszélyes sérülésekkel szállították be a Biharmegyei Közkórházba Catana Todor 41 éves örvesdi földművest. Catana, akinek fejébe furódott egy vasvilla, nem tért magához és kihallgatni nem lehetett. Az örvesdi csendőrség jelentése szerint Catana a cséplőgép mellett összeszólkozott régi haragosával, az ugyancsak Örvesd községbe való Plesu Avrammal. Szóváltás közben Catana arculütötte ellenfelét, mire Plesu Avram felkapott egy vasvillát és azzal fejbeszurta Catana Tódort. Plesu Avram véres tette után elmenekült, de nagyvárad ügyvédje, dr. Marias Gheorghe tanácsára ma reggel önként jelentkezett az ügyészségen. A körhöz igazgatóságának jelentése szerint Catana Todor menhetetlen.

Schmiedt Béla
A megváltás szolgálói

XI. Pius pápa
gyönyörű enciklikájában mutatott rá a papság hivatására s kötelességeire. Ennek a nyomán rajzolja a kitűnő író e nagyszerű könyvben a gyakorlati papi élet szépségeit s magasztos feladatait!

Ara fűzve 162 Lei és portó

A KÁNIKULA ÁLDOZATA. Torda. Saját tud. Ábrahám Béla gyári munkás a déli nagy melegben a főtéren napszúrászt kapott, összeesett és hógutában meghalt. Özvegyén kívül négy kis gyermek maradt utána.

Szatmáron hétfőn, szerdán és pénteken hagyják jóvá a buzavásárokat. Saját tud. Hétfőn a megyei buzaértékesítő hivatal hirdetményt tett közzé, amelyben az új buzaértékesítési törvény rendelkezései alapján, a buzavásárok módoszatait közli a termelőkkel és a vásárlókkal. Ezerint Szatmáron csak hétfőn, szerdán és pénteken a Vármegyei Takarékpénztár nagyállomási raktáránál, a Princz-malomnál, a Spitzer malomnál, valamint a László múmalomnál teljesítenek a buzaértékesítő hivatal közegei szolgálatot. A vásárt csak a tisztviselők előtt lehet véglegesíteni, előttük kell kifizetni a vételárát is. A tisztviselő csak ennek megtörténte után láttamozza a buzavásárról szóló irásokat. Szinérváralján csütörtökön Barbos Alexandru jegyző, Királydarolcon hétfőn és csütörtökön Suta Vasile jegyző, Nagybányán kedden és pénteken dr. Rusu Sándor városi főtisztviselő, Aranyosmedgyesen hétfőn Stopei igazgatótanító, Halmiban Chirig Butuc mezőgazdasági mérnök kedden, Bétéken szintén a keddi napokon Welti Simon láttamozza az adásvételi szerződéseket.

SZABÁLYOZZÁK A KÖZLEKEDÉST BUCURESTI LEGFORGALMASABB TERÉN. Saját tud. A rohamos fejlődés állandóan változtatja a főváros képét. Csak a napokban kezdődött meg a Calea Victoriein a Bulevard szálloda egy részének lerombolása, amelynek helyén új utcát nyitnak a Strada Doamnei meghosszabbításaként. Most a székesfőváros a rendőrség forgalmi osztályával egyetértve a Brătianu-tér közlekedési redszerét változtatja meg gyökeresen. Megszüntetik a körben forgó jármű közlekedést a Brătianu-szobor körül, ami a forgalom lebonyolítását hovatovább lehetlenné tette, több villamos vonalat költöztetnek át más utakra s szabályozzák a járókelők forgalmát is, ami bizonyára mindeuiki előtt tarthatatlannak tűnt fel, aki a bucarestii viszonyokat valamennyire ismeri.

A nagyvárad borbély, fodrász és manikűrös munkások céhe azzal a kéréssel fordul a város közönségéhez, hogy tartásuk tisztelében a záróra rendeletét, mert azzal, hogy záróra után keresik föl az üzleteket, megrovidítik a munkásság szabadjét és a munkaadót, valamint a munkást illetetlen helyzet elé állítják, mert ha a hatóság közegek záróra után a munkást dolgozva találják, szigoruan megbüntetik. A céh reméli, hogy kérését a közönség megértéssel fogadja és mihezertartás végett alább közli a borbély, fodrász és manikűr üzletek nyári záróráját. Az üzletek reggel 7 órától déli 1-ig nyitnak, 1-től fél 4-ig zárnak. Fél 4-től fél 8-ig ismét nyitnak. Azok az üzletek, amelyek vasárnap nyitvatartanak, szombaton este 8 órakor zárnak. Vasárnap déiben 12 órakor ezek az üzletek zárnak és csak hétfőn déli 12-től nyithatnak.

MEGREND SZABÁLYOZTÁK SZATMÁRON A VÁSÁRRA JÖVŐ FALUSIAKAT. Saját tud. A vármegye egészségügyi bizottsága most megtartott ülésén érdekes határozatot hozott. Szatmár város lakóinak nyugalma érdekében megtiltotta, hogy reggel öt óra előtt szekeret engedjenek be a városba. Tilos öt óra előtt a vásárhelyeken gyülekezni, vagy lármázni. Az egészségügyi tanács foglalkozott azokkal a panaszokkal is, amelyek a lakosság részéről Szatmár város köztisztasági üzeme ellen érkeztek be. A lakosság ugyanis sérelmezi, hogy a köztisztasági üzeme nem hordatja ki elég gyakran a szemetet, miáltal a patkányok ijesztő módon elszaporodtak. Sok helyen bemászhatnak az ablakokon és megtámadják a bőlesőben fekvő gyermekeket. Panaszolja továbbá a lakosság azt is, hogy a piacokon összegyűjtött szemetet csak napok mulva hordják el. A tanács szigorú hangu átiratban utasította a város vezetőit, illetve a köztisztasági üzeme igazgatóságát köteletségének fokozottabb teljesítésére.

Temetés. Özv. Bocskay Jözsefné szül. Tarcsoly Julianna 85 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése szerdán 7 órakor lesz a Halterkapólnából. (Erdélyi „Concordia“.)

Szolgáltatós gyógyszerárak Nagyváradon:

Szerdán Nagyváradon a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
Korona, Str. Ciorogariu No. 1. Telefon 13-76.
Szent István, Str. General Holban.
Aranyas, Piaja Unirii No. 6. Telefon 25-74.
Órangyal, Str. Alexandri.
Oroszlán, Piața Mihai Viteazul 14. Telefon 23-35.

Ledőléssel fenyegetett a váradi városi színház egyik kéménye

Nagyvárad. Saját tud. Kedden reggel a Bazar bérház felé járók közül valaki észrevette, hogy a városi színház padozata felett levő kupola melletti kémény erősen dülni kezd. Ertesítette a színházi gondnokot, aki a mérnöki hivatalhoz telefonált, ahonnan munkások mentek ki a ledőléssel fenyegető kéményt kijavították. Ha ez az épületrész lezuhant volna, könnyen okozhatott volna súlyosabb természetű katasztrófát.

Kiásnak Dobrudzsában egy kétezeréves erődöt

Constanța. Saját tud. Vasárnap nagy ünnepek keretében avatták fel a dobрудzsai ásatási munkálatokat, amelyek hivatva vannak, hogy napvilágra hozzák az Arbitus nevű római erődöt, amely a római birodalom keleti részén egyik erős védőbástyája volt. A kétezeréves vár magaslaton fekszik, Calimaru község közelében. A munkálatok ünnepélyes felavatása alkalmával, amelyen a bucarestii követségek sajtóattaséi is megjelentek, Nicolae Ottescu, a tengermelléki tartomány királyi helytartója mondott beszédet.

Ötszáz vetőgép behozatalára adott engedélyt a földművelésügyi miniszterium

Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi miniszterium közölte a mezőgazdasági kamarákkal, hogy engedélyezte 500 vetőgép behozatalát vámkedvezmény és ad-valorem díjengedés nélkül. A miniszterium azonban minden egyes vetőgép-vásárló földművesnek segélyt ad. A vásárlók a segély felvételekor benyújtják a vételt igazoló számlát és a mezőgazdasági kamara igazolását arról, hogy a vetőgép a vásárló udvarában van.

Pályázat

Az albaiulai római katolikus papnevelő intézet igazgatósága a teológiai akadémiára való felvételre pályázatot hirdet.

Felvételt nyerhetnek azon római katolikus ifjak, akik a főgimnáziumi (liceumi) baccalaureatusi vizsgát eredménnyel letették, román állampolgárok, épek és egészségesek, papi hivatással bírnak és a szeptember havában leteendő felvételi vizsgán megfelelnek.

A papnevelő intézet növendékei a főiskolai előadásokat díjmentesen látogatják, az intézetben azonban évi 2000 leit fizetnek, mely alól teljes vagyontalanság, mintaszerű magaviselet és jeles tanulmányi előmenetel alapján felmentés nyerhető.

A felvételi vizsga (konkurzus) tárgyai a következők: a) latin nyelv, a liturgikus szövegek (Missale, Breviarium) megértése és fordítása magyarra, b) ágazatos hittan és erkölctan a középiskolai tankönyv szerint, c) szabadon választott vers, vagy próza előadása, d) egyházi ének.

A pályázók sajátkezűleg megírt kérésüket liceumuk, vagy illetékes plébános útján terjesszék a Püspöki Hatóság elé a következő mellékletekkel:

1. Keresztlevél, 2. bérmlási bizonyítvány, 3. állami születési anyakönyvi kivonat, 4. állampolgársági bizonyítvány hiteles másolata, 5. illetőségi bizonyítvány, 6. baccalaureatusi bizonyítvány, 7. orvosi bizonyítvány, 8. vallásánár információja zárt borítékban, 9. liceumi igazgatóság és tanári kar információja szintén zárt borítékban, 10. pre-militáris kurzus végzéséről bizonyítvány.

Ezen okmányok mind elengedhetetlenül szükségesek, különösképpen nem vehetők fel, akinek állampolgársági ügye rendezetlen, vagy aki nem tette le a baccalaureatusi vizsgát.

Pályázati határidő 1939. augusztus 20.

A papnevelő intézet igazgatósága

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: UJVILÁG HAJNALÁN.
CORSO: TROYKA.
APOLLÓ: FIUK VAROSA.

Józseffalváraért

Két hónappal ezelőtt indult meg az a nagyszabású segítőmunka, amelynek az volt a célja, hogy a tűzvész által szerencsétlenül tett Józseffalva magyar lakóinak szomorú sorsát megszépítse. A „Magyar Lapok” és „Néplap” felhívására egész Erdély magyar társadalma nemes lélekkel felelt és az országrész minden sarkából érkeztek az adományok. Lapjaink gyűjtése a mai nappal már közel jár a 600.000 lethez.

Ez a szép eredmény azonban csak úgy vált elérhetővé, hogy a legkisebb erdélyi faluban is megszólalt a testvéri szív és elküldte biztató adományát a józseffalviak számára. Így örömmel számolunk be a legutóbb beérkezett adományok során az alábbi lelkes gyűjtésekről:

Eddig befolyt adományok: 545.061
Augusztus 1-én a következő adományok érkeztek:

Özv. Sztenkay Irméné, Nagyvárad 100

Csikrákos:

Fodor Bálint közs. bíró gyűjtőivén:

Közbírtokosság	1.000
Lázár József kereskedő	100
Péter Dénes m. bíró	50
Dobos Gyula	50
Idős Fodor Imre	50
Lehner Gyula nyug. jegyző	50
Kovács Lajos mészáros	30
Fodor Márton kovács	30
Fodor Mihály	30

20 lelt adományoztak: Császár Albert, özv. Máthé Ambruené, özv. Csutak Istvánné, Császár Ambrus, Kosz András, Both Sándor, Both József, ifj. Simon József, Kosz János, ifj. Ferenc József, Ferenc Dénes, Csutak Gyula, Székely Mihály, Nagy Ferenc, Nagy Sándor 300
58 egyén kisebb adományából 463

Simon Ferenc tanító gyűjtőivén:

Fodor Bálint	50
Fodor Ignác	50
Fodor Gáspár	50
Fodor Bénéiam	50
Fodor Gáspár nyug. tanító	200
Simon Ferenc tanító	50
Jakab Lajos tanító	50
Lázár József kereskedő	100
Özv. Lehner Antalné	50
Özv. Fodor Miklósné	50
Özv. Rákosi Kristófné	50
Benkő László jegyző	200
Csutak Ágnes tanítónő	100
Csutak Gáspár nyug. tanító	200
Lehner Menyhért kereskedő	50
Császár Gáspár	50
Vass Mihály órász	25
Fodor Dénes kovács	30
Vercs Tamás	30
Császár Balázs	40
Mánya Kristóf	50
Kurkó András	30

20 lelt adományoztak: Csutak Félix, Sebők Boldizsár, Fülöp György, Fodor Imre, Tamás Béla, Császár András, Máthé Agoston, Péter Kálmán, Máthé Lajos, Fodor Pál Jánosé, Bartó József, Száva Antal, Sárosi András, Péter Sándor, Fodoré Száva József leánya, Mánya Béla, Császár Albert 380
47 egyén kisebb adománya 443

Vacsárcsiből (Csik megye):

Kovács Mátyas és Péter Imre gyűjtéséből:

Fodor László felső	100
Tamás Gáspár	100
Máthé László ny. tanító	100
Biró András alsó	50
Özv. Szócs Istvánné	50
Kovács Lajos	30
Szakács Árpád	50
Fodor Dániel	30

20 lelt adományoztak: Biró Gyula, Fodor László alsó, Lázár Mihály, Péter Gáspár, Biró Dénes, özv. Biró Antalné, András József, Biró Gáspár, Fodor Gáspár, Fodor Imre, Szakács Ádám, Szakács András, Imre Ignác, Kovács József, özv. Biró Rudolfné 300
61 egyén kisebb adománya 501

Göröcsfalvából (Csik megye):

Bálint Dénes és Jakab Albert gyűjtéséből:

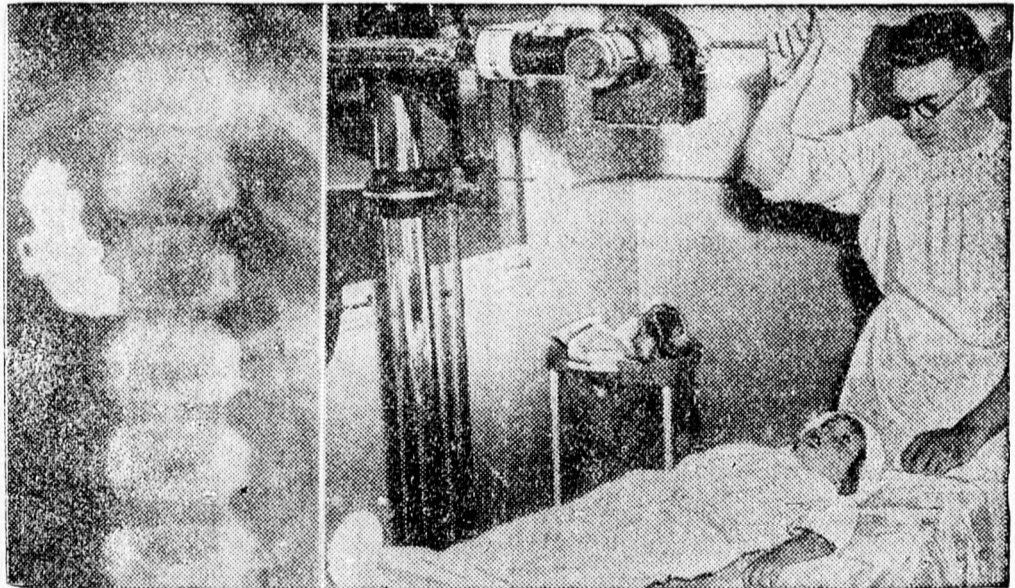
Imecs János körjegyző	50
Salamon József	50
Részegh Illés asztalos	50
Botár Gyárfás szűcs	50
Biró Albin kántor	100
Bartalis Dénes	50
László Imre plébános	200
Páll Alajos	30
Özv. Páll Elekné	10

20 lelt adományoztak: Pál Ignác Lajosé, Kósa László, Kovács András, Both Lajos, Részegh András, Kovács Mihály, Kovács Boldizsár, Jakab Krisztina, Pál Ignác Jánosé, Jakab Albert 200
64 egyén kisebb adományából 625

Összesen: 552.399

A Tordai „Uranus” sportegylet székházának kerthelyiségében szépsikerű sportestélyt rendezett. A gazdag műsor reggelig tartó hangulatos táncmulatsággal ért véget. Az estély jövedelmét a józseffalviak segélyezésére fordították.

Torda város magyar gazdaközösége már megkezdte a szokásos tordai gazdanap előkészítési munkálatait. A gazdanap műsorán sok tanulságos szakelőadás szerepel. Az előadások után közebb lesz, majd este a gazdanap keretében megrendezik a hagyományos gazdabált. A gazdanapot nagy érdeklődéssel várja a tordai és a környéki gazdaközönység. A táncmulatság jövedelmét itt is a Józseffalviak segélyezésére fordítják.

A kaliforniai Daklandban egy 3 éves leányka le nyelt egy pici — játékaútót, amit operatív uton kellett eltávolítani a gyermek testéből. Operáció előtt röntgenfelvételt készítettek a gyermekről. Jobboldali képünk a felvétel közben, baloldali a röntgenképről készült, amely világosan mutatja a gyomorba jutott játékaútót.

Régi kalendárium...

Irtta: Babay József

Most van kerek huszonhét esztendeje, hogy ettemettük a „csodakacsot”, aki nem vala más, mint az öregapám. Igen szépen halt meg. Voltaképen nem is volt beteg, csak megfáradott. Nem csoda. Nyolcvanhárom esztendőn át göröngyölte az élet útjait. Volt idő, amikor gazdag ember hátrében állott és tizenkét „vándorlegénnyel” szövette a fonatot. Szállított szőttest Erzsébet királynénak Pozsonyba.

Egy csütörtöki napon gyenge hangon szólított magához:

— Hozd ide fiacskám a nagyfésűmet...

Feküdt a dióbarna hatalmas ágyban, elfésülte hófehér haját, megigazította ezüstszőrke szakállát és így adta a szót:

— Csak trogass, édes kis unokám, trogass.

Tedd híressé a nevet. Ha nem muszáj, ne emelj kalapot senkinek, de a templom előtt mindig. Én most megyek az Ur elébe.

— Öregapám! Öregapám!

Anyám ekkor már a hátam mögött állt. S amikor láttuk, hogy a szép, kék öreg szempár mozdulatlanul mered a mestergerendára, zokogni kezdtünk. Végre is előszedtük a hagyományos ezüstpénzt s lecsuktuk az áldott öreg szemhéjait. Jöttek a hűre a szomszédok, betódult az udvarra az egész utca. Mert nagyon tisztelték a kisvárosiak a „csodakacsot”, aki, mondom, szót váltott a martirium asszonyával, Erzsébettel.

Igen, most van huszonhét esztendeje, hogy elmene az Ur elébe. Húsz esztendő alatt sokfelé bolyongtam Európa országútajain, de mindenfelé magammal vittem a kalendáriumot, amelynek minden napjához hozzáírt az Öreg valamit.

Időnként ha nagyon megútálom a jelent, belemenekedek ebbe az ó-naptárba, amely az egyik „békeesztendő” napjait szolgálta...

Ezerkilencszázhat...

Jóságos Isten, de messze van s régen volt...

De béke volt. Nyugalom. Bőség és sok jóság.

Ma reggel is elővettem. És néztem. Felapoztam a mostani hetet... Egyszerű vasárnapkalap kezdődött a hét. Olvasgattam az öregapám előjegyzéseit. Azt mondja:

Vasárnap: Somogyiszobra megyek az unokaöcsémhez, Udvardy Sándor állomásfőnökhöz.

Hétfő: Blanka kisonokám születésnapja, küldeni neki öt forintot.

Kedd: Siller borra hívott Szalay ezredes úr Kónyiba.

Szerda: Kalapot kell venni Jóska onokámnak Polgár kalaposnál.

Csütörtök: Rendbe kell hozni Katalin stróját.

Péntek: Levele szerint a sánta Gerócsdógor érkezik Csurgóról. Kocsit az állomásra.

Sombat: Befizetni. Kalamásznik hentes helyett a Temetkezési Egyletbe, mert hogy Kalamásznikot elárvereztette a Járási Takarékszövetkezet.

Hát bizony nincs semmi különösebb szenzáció ezekben az előjegyzésekben s mégis milyen óriási ereje van minden betűjének. Micsoda dolgok idő lehetett akkor az öregapám házatájn. Micsoda boldog kor, amelyben az egyszerű iparosember is, a kereskedő is, a bankember is, — biztonsággal számíthatott előre...

Egy hétre...

Egy hét még csak nem is nevezhető egy pillanatnak az idő végtelenségében s mégis, micsoda óriási szépség, hogy öregapám 1923 július havában leült az asztalhoz s beírta a kalendáriumba a tennivalók rendjét egész hétre. Jó. Beírjuk ma is.

De?

Micsoda léleksimogató gyönyörűség lehetett biztosra venni, hogy például kedden átkocsizik Kónyiba, Szalay nyugalmazott „ezredes” úrhoz, sillerbort kóstoltgatni. És hogy öt nappal később befizet a halottnak egyfeltebb Kalamásznik hentes úr helyett, mert hogy a hentes

SPORT

Ismét a marosvásárhelyi uszóké lett a Savu kupa

Marosvásárhelyről jelentik: Kifogástalan rendezésben, jó időben és jó eredményekkel zajlott le az MSE Savu-kupa uszóversenye, mely ezúttal is Marosvásárhely győzelmével ért véget. Negyedizben tartják a vásárhelyiek kezükben ezt a hegemoniát is jelentő kupát — melynek végre megnyeréséhez most már csak egy győzelem szükséges. A vasárnapi részletes eredmények a következők:

200 m gyorsúszás: 1. Kelemen Marosvásárhely 2 perc 31.2 mp. 2. Bohunitzky Temesvár 2 perc 35.8 mp. 3. Levitte Bucuresti 2 perc 45.4 mp. 4. Puscasiu Bucuresti 2 p 50 mp. 5. Fülöp Marosvásárhely 3 p 12 mp.

400 m férfi gyors: 1. Kelemen Marosvásárhely 5 p 58.6 mp. 2. Puscasiu Bucuresti 6 p 22 mp. 3. Fábian Temesvár 6 p 43 mp.

4x100 m férfi gyorsváltó: 1. Temesvár 4 perc 35.8 mp. 2. Marosvásárhely I. 4 p 46 mp. 3. Bucuresti I. 5 p 03.4 mp. 4. Marosvásárhely II. 5 perc 05.2 mp. 5. Bucuresti II. 5 p 16.8 mp.

3x100 m férfi vegyesváltó: 1. Marosvásárhely I. 3 p 50 mp. 2. Temesvár 3 p 55.2 mp. 3. Bucuresti II. 4 p 13.0 mp. 4. Nagyszeben 4 p 16.2 mp. 5. Bucuresti I. 4 p 21.4 mp.

Műugrás: 1. Lascu Bucuresti 69.7 pont. 2.

Dorsenstein Nagyszeben 68.23 pont

400 m női gyors: 1. Tamás Marosvásárhely 7 p 14 mp. 2. Perlaky Marosvásárhely 7 p 39 mp. 3. Dreybal Nagyszeben 7 p 47 mp. 4. Wechsler Bucuresti.

200 m női mellúszás: 1. Perlaky Marosvásárhely 3 p 40.4 mp. 2. Dreybal Nagyszeben 3 p 40.5 mp. 3. Schlosser Nagyszeben 3 p 42.6 mp. 4. Lengyel Bucuresti 3 p 45.6 mp. 5. Czitrom Marosvásárhely 4 p 10 mp.

100 m női hátúszás: 1. Perlaky Marosvásárhely 1 p 44 mp. 2. Schlosser Nagyszeben 1 perc 49.3 mp. 3. Szegő Bucuresti 1 perc 51.6 mp. 4. Wechsler Bucuresti 2 p 04 mp. 5. Stoffran Bucuresti.

3x100 m női vegyesváltó: 1. Marosvásárhely I. 5 p 12.4 mp. 2. Marosvásárhely II. 5 p 20 mp. 3. Nagyszeben 5 p 24.2 mp. 4. Bucuresti.

Vízipóló: Marosvásárhely—Bucuresti 6:1 (2:0).

Vízipóló: Bucuresti I.—Marosvásárhely 2:1 (1:1).

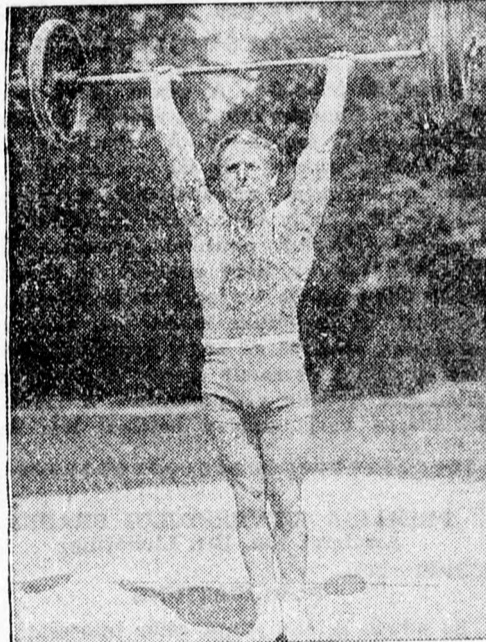
A kupamérkőzések végső ponteredménye: 1. Marosvásárhely 134 pont. 2. Bucuresti 98 pont. 3. Temesvár 55 pont. 4. Nagyszeben 38 pont. 5. Arad 6 pont.

Az Universitatea csapata nyerte a kolozsvári vízipólóbajnokság I. fordulójának „derbymerkőzését” a KAC csapata ellen 1:0 (1:0) arányban. A győztes gólt Orosz dobta. Bíró Radu Grigore. Napoca—KMSC 5:1 (2:0), bíró dr Nagy Zoltán.

A KAC országos teniszversenyének kiemelkedőbb eredményei. Kolozsvárról jelentik: A KAC országos teniszversenyének első nagy eseménye az, hogy Kolozsvár női bajnokságát Poppárné, Zisovita Lenke nyerte meg. Hétfőn a vegyespáros bajnoki szám döntőjét is lejátszották, melyet az egységesebb Liszka—Pusztay pár megérdemelten nyert meg 6:3, 6:1 arányban a Poppárné, Grünwald párral szemben. Az elődöntők eredményei a következők: Poppárné, Grünwald—Vargha, Vargháné 6:2, 6:2, Liszka, Pusztay—Bogdán Nusi, Nagy 6:2, 6:2. Az I. osztályú férfi döntőjét ma délután 4 órai kezdettel játszották le, Pusztay és Erős. Az elődöntők eredményei: Pusztay—Coca w. o. Erős—Dr Halmi 6:2, 4:6, 6:4. A II. osztályú férfi vegyes elődöntőjében Sikó 6:1, 3:6, 6:3 arányban verte Dóczyt, a másikat elődöntőben Nagy Ernő Simonis állanak. A II. oszt. férfi páros elődöntőjében Vargha, Nagy 6:4, 6:1 arányban verték a Theil—Vásárhelyi kettőt, a második elődöntőben Dóczy—Komoróczy és Grosz, Paál párok fognak játszani. A II. oszt. női egyes elődöntőjében Szász Éva és Gaál Éva, illetve Kenderessy és a Bogdán—Haásné mérkőzés győztesei fognak játszani. A II. oszt. vegyespáros elődöntőjében a Vargháné, Vargha, Kenderessy, dr Grosz és Bogdán, Nagy—Gaál, Sikó párok állanak. A II. oszt. női páros elődöntőjébe a Haásné, Gaál—dr Nagyné, Müller és Kenderessy, Koross—Vargháné, Bogdán Nusi párok kerültek. A döntőket ma délután játszzák le.

KÉT MAGYAR ATLÉTAGYŐZELEM BERLINBEN. Berlinből jelentik: A nemzetközi atlétikai versenyen a magyar atléták mérsékelttel szerepeltek, bár két szép győzelmet is arattak. A 10.000 méteres síkfutást Csaplár nyerte 31 perc 24.9mp-es idővel, a gerelydobást Várszegi 70.78 méteres kitűnő eredménnyel. Rudugrásban Zsuffka 290 centiméterrel csak hatodik, távolugrásban Gyuricza 715 centiméterrel ötödik, diszkoszvetésben Kulitzv 48.48 méterrel negyedik, 1500 méteren pedig Szabó csak hetedik lett 4 perc 03 mp-es gyenge idővel.

Nagyszerű eredmények a finn-svéd atlétikai viadalon. Stockholmból jelentik: A svéd- finn atlétikai viadal első napja nagyszerű eredményeket hozott. Részletek: 5000 m: 1. Maki finn 14 perc 17.8 mp. 2. Ionsson svéd 14 perc 18.8 mp. svéd rekord. 3. Pekuri finn 14 perc 19.4 mp. 4. Nilsson svéd 14 perc 28 mp. 400 méteres gát: 1. Storskrubb 53.4 mp., finn rekord. 2. Virta finn 54.2 mp. Súlylökés: 1. Bärlund finn 15.82 méter. 2. Backmann finn 15.64 méter. 100 m: 1. Savolainen finn 10.7 mp. 2. Strandberg svéd 10.8 mp. 800 m: 1. Andersson svéd 1 perc 52.2 mp. 2. Räköläinen finn 1 perc 53 mp. 3. Nilsson svéd 1 perc 54.5 másodperc. Magasugrás: 1. Kalinna finn 196 cm. 2. Persson svéd 196 cm. 3. Lundquist svéd 193 cm. Kalapácsdobás: 1. Veirilä finn 34.23 méter. 400 m: 1. Edfelt svéd 48.5 mp. 4x100 m: 1. Svédország 42.2 mp. 2. Finnország 42.7 mp. Az első nap után a finnek 59:48 arányban vezettek.

Rudolf Ismayr, német súlyemelő világbajnokot meghívták Garmisch-Partenkirchenbe, a téli olimpiai játékokat előkészítő bizottságba, mint jogi tanácsadót.

és mészáros úr házában egy rézgaras se maradt...

Nekem is van előjegyzési „kalendáriumom.” De bevallom őszintén, semmi kedvem, hogy vasárnaponként odaüljek az íróasztalomhoz és „kijegyezzem” a hetet... Megmondom őszintén, hogy miért. Mert az öregapám idejében akár egy evre is tele lehetett írni a naptárt Előre... Ma?

Ma mit tudhatod, mi történik holnap? Mit tudhatod, hogy szombaton van-e a Temetkezési Egylet, helyesebben „létezik-e még?”

Fájdalom, ma számolnod kell azzal, hogy saját magad teheted koporsóba húlt tetemedet. Csak ez a szörnyű, ez az ordító bizonyta-

tanság fájdalmas, dühítő, kétségbejítő. Én már nem álmodozom arról, hogy megérem megegyeztetni az öregapám idejét. A mozdíthatatlan, hadd mondjam így: kereskedelmi békét. Én már nem is kérek többet az egetől; csak annyit, hogy egy hetet élhessek békében és nyugalomban. Az én imádságom körülbelül csak ennyi: Miatyánk Isten, ki a mennyekben vagy, legalább hétről-hétre adj nyugodalmat, kevés derűt és bizonyosságot a világnak, Miatyánk, Isten, ki a mennyekben vagy, hozd vissza az öregapám kalendáriumait, adj minden igaz embernek egy kalendáriumot, hogy bejegyezhesse a jövőt.

Engedd, hogy építhessünk a — jövőre...

A japán-angol tárgyalások újabb folytatása

Az amerikai felmondás ismertetése a japán minisztertanácson. Hiranuma miniszterelnök a mikádóhoz utazott

Tokióból jelentik: Az angol-japán kereskedelmi-értékesítési gazdasági albizottsága kedden délelőtt újabb ülést tartott és két órahosszig tanácskozott. A megbeszéléseket délután folytatják.

A japán kormány kedden délelőtt rendkívüli minisztertanácsot tartott. Ennek során Arita külügyminiszter ismertetette azokat a körülményeket, amelyek az amerikai-japán egyezmény felmondását megelőzték. A minisztertanács után Hiranuma miniszterelnök a nyári

üdülőhelyén tartózkodó mikádóhoz utazott jelentéssel.

Anglia katonát küld távolkeleti helyzete megvédelmezésére.

Londonból jelentik: Az angol hadvezetőség ötezer főnyi katonaságot küld Indiából a singaporei helyőrség megerősítésére. Ez a lépés elsősorban Japánhoz intézett figyelmeztetés és azt jelenti, hogy Anglia el van szánva távolkeleti helyzetének megvédelmezésére. Az angol kormány most az Egyesült Államok kormányával tanácskozik a közös kérdésekről.

Chamberlain leszámolt az ellenzékkel

Az egész angol sajtó helyeseli. — Anglia a japán kereskedelmi szerződés felmondását még meggondolja

Londonból jelentik: Az alsóház hétfő délutáni vitája során általános feltűnést keltett, hogy Eden, aki szintén felszólalt, fenntartás nélkül helyeselte a miniszterelnök érvelését. Chamberlain beszéde különben az egész angol sajtóban kedvező fogadtatásra talált. Különösen nagy feltűnést keltett, hogy Chamberlain egyik legerősebb politikai ellenefele, Winston Churchill, aki a vita során nem szólt fel, Chamberlain beszéde alatt állandóan fejböklintással helyeselte a miniszterelnök kijelentéseit. A sajtó kiemeli, hogy Chamberlain a hétfői ülésen leszámolt az ellenzékkel.

Londonból jelentik: Számos munkáspárti képviselő tanácsára, hogy az Egyesült Államokhoz hasonlóan Anglia is mondja fel a Japánnal fenn-

álló kereskedelmi egyezményt, Chamberlain kijelentette, hogy ezt a lépést nagyon meg kell fontolni, sőt meg kell előbb kérdezni a dominiumok véleményét is.

Londonból jelentik: A rendőrség letartóztatta egy 19 éves leányt, aki állítólag az ir terrorhadsereg egyik legveszedelmesebb tagja. Az ir terroristák most Londonból a vidékre költöznek, hogy a kiutasítási rendelkezést kijátszák. Ezért most több vidéki városban razzia indult a gyanús egyének összetételére.

A franciák öröme.

Párisból jelentik: A francia lapok örömmel mutatnak rá Chamberlain kijelentésére, mely szerint a moszkvai egyezményt rövidesen megkötik.

Chamberlain se titkolja, hogy a szovjet tárgyalási kívánalmai veszélyeztetik a kisállamok függetlenségét

Berlinből jelentik: A német lapok megállapítják, hogy Chamberlain beszédéből elmaradtak a beharangozott szentenciák. A Deutsche Allgemeine Zeitung szerint Anglia bekerítő politikája érdekében előírta magának az ügyrendet, bár angol részről komoly kételkedéssel fogadják a szovjet részéről követelt politikai formulát. Chamberlain sem titkolja, hogy a közvetett támadásról szóló szovjet formula fenyegeti a kis államok függetlenségét. Ez a politika ellentétben áll azzal az indoklással, amelyet az angol kezességi politika állandóan felhoz és amely szerint a politikának a kisállamokat kellene védelmeznie. A lap feszült érdeklődéssel várja, milyen hatással lesz Angliá-

nak az az eljárása, hogy katonai titkokat árul el Moszkvának a kis nemzetek megnyugtására. Chamberlain kijelentette, hogy nem ismer olyan kérdést, amelyeket ne lehetne békés tárgyalásokkal megoldani. Nem látjuk azonban — írja a lap, — hogy mennyiben járult hozzá Chamberlain beszéde a függő kérdések ilyen békés megoldásához?

A Lokalanzeiger szerint Hitler volt az első, aki a szavak háborujának beszüntetését kérte, de választ sem kapott, legfeljebb még erősebb izgatás volt a felelet. A demokráciák tragédiája írja a lap, hogy nincs tekintélyuralom, mely tartózkodást parancsolhatna.

Amerika kölcsönkibocsátása a gazdasági élet föllendítésére

Washingtonból jelentik: A szenátus elfogadta Roosevelt elnök kölcsön-tervét a gazdasági élet föllendítésére. Ugyanakkor a képviselőház törvényjavaslatot fogadott el, amely megtiltja az egyenruha- és fegyverviselést az alkotmánnyal ellentétben álló rendszer felállítására törekvő szervezetek tagjainak.

A szudétanémet vidékről visszavonulnak a cseh földbirtokosok

Berlinből jelentik: A szudéta-vidék visszavonulása érdekében a helyi társadalmi akciók igen erőteljesen folynak. Az egyik kerületben 14 ezer hektáron felüli terület volt cseh birtokosok tulajdonában. Ezek a tulajdonosok célszerűbbnek látták, hogy birtokaikat a helyi német lakosság részére eladják s maguk visszaköltözzenek cseh területekre. Ma már az egész 14 ezer hektáron felüli földterületnek mind nemzeti nemzetségi a tulajdonosa.

A magyarországi földművelésügyi miniszter tájékoztató közlései a tervezett új földreformról

Kapuvárról jelentik: Teleki Mihály magyarországi földművelésügyi miniszter hétfőn este felszólalt azon a vacsorán, amelyet a kerület választóközössége rendezett Oláh György képviselő tiszteletére. A földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy a kormány megvalósítja a földbirtokpolitikát és ő a maga részéről az őszi ülésszak folyamán betervezi a földbirtok-törvényt. A javaslat alepelve, hogy mennél több magyar embernek nyújtson biztos megérlelhetést. Gondoskodnak arról is, hogy azoknak a megérlelhetése is biztosítva legyen, akik nem jutnak földhöz. Azzal ugyanis tisztában kell lennie mindenkinek, hogy nem lehet három-hatmillió hold földet kiosztani, mert akkor nem lenne biztosítva a mezőgazdasági munkások megérlelhetése.

A miniszter ezután nagy vonalakban ismertette javaslatának főbb elgondolásait.

Arcárhirdetések

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Üvegezett ablakok

és ajtó eladó. Nagyvárpadon, Nic. Zsiga-utca 50. szám.

Sőtétkek

ruha és cipő 35-36. szám és gyerek játékos ketrec eladó. Ugyanott 12 év körüli kislány keresetlik gyermek mellé. Nagyvárpad, Str. Pasteur 13. szám.

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

négyszobás modern lakás szeptember 1-re. — Nagyvárpad, Strada I. C. Bratianu 27. szám.

Kiadó

kétszobás, előszobás, komfortos lakás, aug. 1-re. Nagyvárpad, Str. Tache Jonescu 25. szám.

Kiadó

egy nagyobb ruhahelyiség, esetleg kisebb részletben is. Nagyvárpad, Str. Tache Jonescu 25. szám.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Nagyvárpad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT

Különléle

szavanként 3 lei

Pótvizsgára

bármely tantárgyból előkészíték. Gajdu magyar sectió-sok előnyben. Cim: Fehér, Nagyvárpad, Calea Victoriei 85. szám.

Előkészíték

középszkolai tanulókat pótvizsgára és V-ik és I-ső osztályba felvételi vizsgára. Cim e lap kiadóhivatalában.

Allást kecs

szavanként 1 lei

Gazdasszonnak

menne idősebb urhoz megbízható nő, hosszabb bizonyítvánnyal. Fehér Zsuzsanna, — Nagyvárpad, Strada I. C. Bratianu 31. szám.

Kereskedelmi

végzett leány bármilyen neki megfelelő állást elvállal. Nagyvárpad, Colonia Josia, Str. 72. No. 5.

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA
Serviciul Fin. Bir. Licitațiilor

Nr. 24091—1929.

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 19 August 1939 ora 10 a. m. se va ține licitație publică în localul Primăriei Oradea, etaj camera Nr. 1., pentru închirierea pe timp de 5 ani a unui local de prăvălie situat în edificiul „Bazar” partea dinspre teatru orașenesc, Bdul Regele Ferdinand nr. 2.

Licitatia se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88—119. inclusiv din legea contabilității publice, regulamentului Oficiului Central de licitații și a normelor publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

În caz de nereușită licitația se repetă la 31 August 1939, orele 10 a. m. în același loc și condițiuni.

Toate persoanele, cari vor lua parte la licitație, vor depune pe lângă oferta închisă, sigilată și o garanție de 5 la sută din suma oferită (în numerar recipisa administrației financiare sau efecte de Stat) iar oferta se va face numai în conformitate cu caetul de sarcini, devize etc., cari toate pot fi văzute în fiecare zi la Primăria serv. financiar, biroul licitațiilor în orele de serviciu.

Oradea, la 29 Iulie 1939.

Primar:
Dr. C. Solyom.

Secretar General:
Dr Iancu.

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA

Nr. 25343, 24612—1939.

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 31 August 1939 se va ține licitație publică în localul Primăriei Oradea, etaj camera Nr. 1., pentru:

1. La ora 10.30 a. c. închirierea unui local de prăvălie și o pivniță situate în edificiul „Bazar” din Bdul. Ferdinand nr. 2.

2. La ora 11 a. m. închirierea unei locuințe compusă din 8 camere și acces. situață în palatul Apolló, etaj I. Bdul. Reg. Ferdinand nr. 12.

Licitatia se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 88—110 inclusiv din legea contabilității publice, regulamentului Oficiului Central de licitații și a normelor publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

În caz de nereușită licitația se repetă la 12 Sept. 1939, în același loc, timp și condițiuni.

Toate persoanele, cari vor lua parte la licitație, vor depune pe lângă oferta închisă, sigilată și o garanție de 5 la sută din suma oferită (în numerar recipisa administrației financiare sau efecte de Stat) iar oferta se va face numai în conformitate cu caetul de sarcini, devize etc., cari toate pot fi văzute în fiecare zi la Primăria serv. financiar, biroul licitațiilor în orele de serviciu.

Oradea, la 29 Iulie 1939.

Primar:
Dr. C. Solyom.

Secretar General:
Dr Iancu.